

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ΄.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ 18 ΤΟΥ ΜΑΗ 1914

ΑΡΙΘΜΟΣ 526

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΎΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΡΗΝΗ Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ. 'Ιδεοπλάστης (συνέχεια).
ΛΑΜΠΡΟΣ ΒΦΤΑΣΤΡΗΣ. Traduttori, Traditori !
ΘΕΟΒΡΑΣΤΟΣ. Χαρακτήρες.
Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ. Laboremus.
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΑ. 'Ανοιξιάτικο.
Χ. Π. Ξανάστροφα.
Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. Τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ 'Ονειροῦ(συνέχεια).
ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Γιά τή Βουργάρικη γλώσσα (συνέχεια).
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Ιδεολόγοι καὶ νιτεροσολόγοι.
TRILUSSA. Μῦθοι.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ.
— ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ

Χαρισμένο τῆς Κυβέλης

Μὲ ἀρώματα καὶ χρώματα
καὶ στόματα σὰν τὰ κεράσια
καὶ μὲ τὰ πλαστικά τὰ σώματα
γοργοδιαβρίνουν τὰ κοράσια,

τὴν 'Ανοιξὶ γὰ νάνταμώσουνε
καὶ στήνοντάς τῆς πανηγύρια,
ὀλάκερη νὰν τὴν νιώσουνε
μέσα τους, μὲ τὰ λούλουδα τὰ μύρια.

Καὶ μεῖς, οἱ κουρασμένες, οἱ γυρτές,
κι ἀπὸ τὸν πόνο φιλημένες,
στέκουμε καὶ κοιτάζουμε βουβῆς
ἐσῆς πὸν ἀνδοστεφανωμένες

περνάτε, καὶ ξυπνάτε μὴν ὀρμή,
πολὺ βαθειὰ κι ἀπὸ καιρὸ σβυσμένη
μέσα μας, τὴν ἀγάπη στὴ ζωὴ,
στὴ μάγισσα ζωὴ, τὴ λατρεμένη.

Καὶ μὴ κρυφὴ λαχτάρα μᾶς τραβᾶ
νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὰ σπύτια τὰ κλεισμένα,
καὶ μὲς στὰ πανηγύρια τὰ λαμπρὰ
καὶ στοὺς χοροὺς πὸν ἔχετε στημένα,

γιομάτες πίστη, ἀνάλαφρες, γοργές,
καρδιοχτυπώντας, μὲ μαλλιά ἀπλωμένα,
νὰ σμιξοῦμε, χαρούμενες, τρελλές,
τὰ χέρια μας μὲ σᾶς ἀδερφωμένα.

Καὶ νὰ γευτοῦμε, ὡς πρώτη μας φορὰ
τὸν 'Ἐρωτα, μὲ μάτια δακρυσιμένα,
σὰν τοὺς ἀνθοὺς πὸν ἀνοίγονται δειλὰ
στοῦ ἡλίου τὰ φιλὰ τὰ φλογισμένα...

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΑ

ΧΑΡΑΧΤΗΡΕΣ

Ο ΤΙΜΙΟΣ

Λογουχάρη. Τὸ ζεφὶ τοῦ χέρι τὸχεῖ χωμένο στὴν τέ-
πη τοῦ πανταλονιοῦ του, σφιχτοκρατώντας στὴ χοίφτα του
τὰ λεφτὰ ποῦ κλεψε, καὶ τὸ δεξὶ τοῦ χέρι τίπλωνε θεα-
τρικά, γουρλώνοντας τὰ μάτια του καὶ λέγοντας ἐπίσημα :
— Σοῦδουσα τὸ λόγο τῆς τιμῆς μου καὶ ὀφείλεις νὰ μὲ
πιστέψεις !...

Ο ΗΘΙΚΟΣ

Λογουχάρη. Ζεῖ παράνομα μὲ μιὰ κ' ἔχει κι ἄλλη μιὰ
ποῦ πάει συχνὰ καὶ τὴν κρυφὸ βλέπει, κι ὁμως στὸ δρόμο
σὰ δει καμιὰ μὲ ἀνοιχτὴ κάτω λίγο τὴ φούστα τῆς ἢ μὲ
κάπως ξετραχηλισμένη τὴ σεμιζέτα τῆς, θὰ σφιχτεῖ πάντα
στερεότυπα :

— Μὰ δὲν τὰ περιορίζει αὐτὰ ἡ 'Αστυνομία ! Πορνεῖο
πάει νὰ καταντήσῃ ἢ πρωτεύουσα !...

Ο ΦΙΛΑΘΡΩΠΟΣ

Λογουχάρη. Πρὶ βγεῖ ὀπὸ τὸ σπύτι τοῦ πέταξε στοῖς
δρόμους μὲ δικαστικὴ ἀπόφαση μιὰ φτωχὴ γῆρα πὸν δὲν
εἶχε νὰν τοῦ πληρώσει τὸ νοίκι μιᾶς παλιοκάμαρας στὸ ἰ-
πόγειο, κι ἅμα βγήκε ἔδωσε ἐπιδειχτικά μιὰ πεντάρα σὲ
μιὰ ζητιάνα πὸν τὴν ἀντάμωσε ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα του,
μουρμουρίζοντας :

— 'Όσο μπορεῖ κανεὶς πρέπει νὰ συντρέξῃ τοῖς φτω-
χοῦς. 'Ό ἔχων δύο χιτῶνας κτλ.

Ο ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

Λογουχάρη. Παίρνει τὸ βιβλίο σου στὰ χέρια του, δια-
βάξει δυὸ ἀράδες, τὸ πετάει μ' ἀηδία στὸ καλάθι καὶ κά-
θεται καὶ σοῦ γράφει :

«Τὸ ροῦφηξα τὸ βιβλίο σου. 'Υφος, γλώσσα, τέχνη
στὴν ἐντέλεια. 'Αγγίξεις, ἀδερφέ, τὰ σύνορα τῆς μεγάλης
Τέχνης.....»

Ο ΕΣΤΕΤ

Λογουχάρη. Κάνει ἕνα σολοικισμό, λέει μὲ ἄνοησία,
βροντοφωνάζει ἕναν ἐξωφρενισμό. Τοῦ κάνεις παρατήρη-
ση. 'Η ἀπάντησι πρόχειρη καὶ στερεότυπη :

— 'Η αἰσθητικὴ μου τέτια εἶναι ... Μοῦ τὸ ἐπιβάλλει
ἐστὶ ἡ αἰσθητικὴ μου. Τὸ δέχεται ἡ αἰσθητικὴ μου αὐτό...
Καὶ ἡ ἀναισθητικὴ του ποτέ.

ΘΕΟΒΡΑΣΤΟΣ

LABOREMUS

Τὸ περασμένο Σάββατο συγκεντρώθηκαν στὰ Γραφεία τοῦ «Νουμά» διάφοροι νέοι γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ σκεφτοῦν σκετικὰ μὲ τὴν ἴδρυση φιλολογικοῦ συλλόγου καὶ τὴν ἔκδοση περιοδικοῦ καὶ τὴ στάση ἀκόμα ποὺ πρέπει νὰ κρατήσουν ἀπέναντι τῶν ἀσυνείδητων ἐκμεταλλευτῶν τῆς πνευματικῆς κίνησης καὶ ζωῆς τοῦ τόπου μας. Ἀφορμὴ τῆς συγκέντρωσης αὐτῆς εἶταν βέβαια τὸ μανιφέστο τοῦ κ. Λαπαθιώτη («Νουμάς» ἀριθ. 524).

Τὸ περίεργο ὅμως εἶναι, πῶς ἐνῶ στὸ μανιφέστο τοῦ αὐτοῦ περίμενε τοὺς νέους, οἱ νέοι στὴ συγκέντρωσή τους περίμεναν αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν κήρυκα, ποὺ ἔκρινε καλὸ νὰ μὴν ἔρθει. Παρευρίσκονταν στὴ συγκέντρωση καὶ οἱ κ. κ. Ταγκόπουλος, Περιώτης καὶ Γκόλφης γιὰ νὰ δώσουν κι αὐτοὶ τὴ γνώμη τους, ἂν καὶ μπρὸς στὴν ἀχαλίνωτη ὁρμὴ τῶν νέων μιὰ γνώμη μορφωμένη ἀπὸ πείρα χρονῶ, πείρα ποὺ δὲν τοὺς δίδαξε καὶ χρονῶ ποὺ δὲν ἔζησαν ἀκόμα, ἢ συντηρητικὴ δηλαδὴ καὶ ἢ λογικὴ, ποῦχε: ἀσφαλέστερα τὴν ἐπιτυχία μὲ τὸ μέρος τῆς, δὲν τυχαίνει καὶ τόσο μιὰς ἐκδοχῆς μ' ἐνθουσιασμό. Εἶπαν καὶ ἀντάλλαξαν διάφορες γνώμες καὶ κείνη ποὺ ἐπικράτησε ἀνάμεσό τους, εἶταν ἡ γνώμη νὰ χτυπήσουν τὴ φαυλοκρατία τῆς Τέχνης, ποὺ δημιούργησε τὸ σημερινὸ ἀποπνιχτικὸ διανοητικὸ περιβάλλον. Ἐδειξαν πολεμικὰς διαθέσεις καὶ φανερώθηκαν ἀμετάκλητοι καὶ ἀδιάλλαχοι σ' αὐτὴ τους τὴν ἀπόφαση. Μιλώντας ὅμως γιὰ τοὺς γραμματοκόπηλους κ' ἐκφράζοντας τὸν πόθο νὰν τοὺς πολεμήσουν, ἐπειδὴ τοὺς εἶναι ἐμπόδιο στὸ δρόμο τους, σὰ ν' ἄφησαν τὸν ἄλλο νὰ καταλάβει πῶς κι αὐτοὶ ζητοῦν τὴν **εὐνολή ἐπιτυχία** καὶ τὴν ἐπιβολή τους στὸ κοινὸ, ἐνῶ αὐτὴ δὲ θάταν καὶ τόσο κολακευτικὴ προκειμένου γιὰ τὸ κοινὸ ποὺ εἶχε κ' ἔχει τὴν ἐγκληματικὴ ἀνεχτικότητα νὰ δέχεται τόσα χρόνια κείνους ποὺ θένε νὰ χτυπήσουν. Κάθε νέος σήμερα ἔπρεπε νὰ παρουσιαστῆι σὰ Ράγναρ. Ὅχι μόνον μὲ τὸ φρόνο ἐναντία κείνων ποὺ ἔχτισαν σπίτια καὶ ἀνέθηκαν στοὺς ψηλοὺς πύργους, ἐνῶ ὁ κόσμος ἀποκάτω τοὺς χερσοκροτοῦσε καὶ φώναζε: «Κοιτάχτε τὸν ἀρχιτέχτονα Σόλνες τί ψηλά ποὺ εἶναι!... Κοιτάχτε πόσο τοῦ ταιριάζει τὸ στεφάνι ποὺ κρατᾷει στὸ χέρι!...», μὰ καὶ μὲ τὴ δέψα νὰ χτίσουν καὶ κείνοι ψηλότερα σπίτια, μὲ ψηλότερους πύργους, γιὰ ν' ἀνεβοῦνε ψηλότερα ἀπὸ κάθε Σόλνες. Δὲν εἶνε βέβαια τώρα ὁ λόγος γιὰ τοὺς Σόλνες. Κείνοι ποὺ πρέπει ἢ πρόκειται νὰ χτυπηθοῦν δὲ μπαίνουν σὲ μιὰν ἴδια σειρά. Παράλληλα ὅμως μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, πῶς κά-

θε Σόλνες, εἴτε δίκαια, εἴτε ἀδίκαια κι ἂν ἀνέβηκε στὸ βῆθρο τοῦ κοινοῦ θαυμασμοῦ, πρέπει νὰ γκρεμιστεῖ, γιὰ νὰ χτυπήσουν τὴν πόρτα τοῦ τὰ Νιάτα. Καὶ σάμπως πάλι σὰ γίνουσι αὐτοὶ Σόλνες, δὲ θάρθουν ἄλλοι Ράγναρ νεώτεροι μὲ τὴ λαχτάρα νὰ γκρεμίσουν τοὺς πύργους ποὺ ἔχτισαν; Βέβαια. Αὐτὸ θὰ πεῖ ἐξέλιξη. Κάτι τέτοιο ἔδειξαν πῶς ζητοῦν. Πῶς ὅμως, μὲ ποιὸ τρόπο, μὲ ποιὸ μέσο; Ἡ πλειοψηφία φώναξε: «Γκρεμίζοντας καὶ καταστρέφοντας θὰ δημιουργήσουμε!» Καὶ μεῖς πάλι τοὺς φωνάξαμε: «Ὅχι, εἶναι πλάνη σας. Δημιουργοῦντας τὸ πιὸ νέο καὶ τὸ πιὸ δυνατὸ, καταστρέφετε καὶ γκρεμίζετε μαζί!». Δὲ χρειάζεται τότε ἡ πολεμικὴ ἐνάντια τοῦ σάπιου καὶ τοῦ πνιγεροῦ; Χρειάζεται καὶ παραχρειαίνεται, σὰ βαδίζει ὅμως πλάγια μὲ τὴ νέα καὶ τὴν ἀληθινὴ δημιουργία. Μίλησαν καὶ γιὰ τὸ λαό. Ζητοῦν ἀπ' αὐτὸν ὑποστήριξη. Πῶς ὅμως ἀφοῦ ὁ λαὸς δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰν τοὺς νοιώσει; Δὲ χρειάζεται πρὶν ἢ διαπαιδαγώγησή του; Δὲ θὰ χρειάζονται ἄραγε ἓνα μεγάλο καὶ συνολικὸ κίνημα, μιὰ πραγματικὴ ἐπανάσταση γιὰ ἑλ' αὐτά; Δέκα ἢ εἰκοσι ἢ κ' ἑκατὸ νέοι, θέλοντας νὰ κάνουν **φιλολογικὸ σύστημα** τί θὰ κατώρθωναν τάχα; Σὲ ποιὸ κράτος σήμερα ὑπάρχει ἓνα μόνιμο κ' ἐπιδλημένο φιλολογικὸ σύστημα; Σκολεὺς ὑπάρχουν μόνον καὶ πάντα ἕνας διαρκῆς ἀγώνας γίνεται ἀνάμεσο σχολῶν καὶ σχολῶν, γιὰ νὰ γκρεμισεῖ ἢ μιὰ τὴν ἄλλη. Καὶ τὸ γκρέμισμα μιὰς σχολῆς ἔχουν τὴν ἰδέα πῶς ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὸν ἀγώνα τῶν θιασωτῶν τῆς ἀντιθετικῆς καὶ ὄχι καὶ στὸν ἐρχομὸ μιὰς ἄλλης ἐποχῆς, ποὺ τὰ συστήματα καὶ ἡ mentalité τῶν ἀνθρώπων τῆς, δὲν ἔκαναν πιὰ γιὰ τὴν πρώτη;

Ἀληθινὸς συγγραφέας θάνα βέβαια κείνος ποὺ θὰ κατορθώσῃ ν' ἀνεβάσῃ τὸ κοινὸ στὸ ὕψος καὶ στὴν περιωπή του. Μπορεῖ ὅμως νὰ γίνῃ αὐτὸ σήμερα; Ἐνα τέτοιο κοινὸ μπορεῖ ν' ἀνέβῃ ἔτσι ἀπὸτομα, χωρὶς καὶ ὁ συγγραφέας ν' ἀναγκαστεῖ νὰ κατέβῃ λίγο πρὸς αὐτό; Καὶ ἔταν ὁ συγγραφέας αὐτὸς κατέβῃ λίγο κ' ὑποχωρήσῃ ἀκόμα πιὸ λίγο, εἶναι ἀπίθανο νὰ πέσει στὴ ρουτίνα, καθὼς πολλοὶ ἄλλοι, καὶ νὰ παρασυρθεῖ ἀπὸ τὴν ἡδονὴ τοῦ ἐπιπέλοιου ἐπαίνου καὶ τῆς εὐκόλης ἐπιτυχίας;

Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ζητοῦν σήμερα καὶ ἐπιτυχία. Κάθε ἐπανάσταση εἶναι τὸ ξύπνημα τῆς ψυχῆς ποὺ βρίσκονταν σὲ λήθαργο, ἢ ἀνάγκη τῆς ἀποτίναξης ἐνὸς ζυγοῦ. Ἡ ἐπανάσταση πρέπει νάναὶ αὐθόρμητο κίνημα, ἀποτέλεσμα ἐσωτερικῶν ἀναγκῶν, καὶ ὄχι πρόωρο ξεσκάλισμα στάχτης, ποὺ εἰ σπίθες τῆς ἀποκάτω δὲν κόρρωσαν ἀκόμα καὶ τόσα, γιὰ νὰ μποροῦν μονάχες τους νὰ ξεπεταχτοῦν. Ἄν αἰστανόντουσαν ἐπιταχτικὴ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπανά-

στασης, δὲν ἔπρεπε νὰ περιμένουν μανιφέστα καὶ λίβελλους. Κι' ἂν αὐτοὶ τοὺς ἐξύπνησαν τὴν ὀρμὴν τοῦ ἐκασιμύτου μέσα τους, ἄς δοῦνε, ἄς μελετήσουν ἂν εἶναι ἢ κατ'ἀλληλῆ στιγμὴ καὶ ἄς σηκωθοῦνε τότε νὰ χτυπήσουν. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσουν ὅμως, πῶς μιὰ ἐπανάσταση ποτὲ δὲν ἔδειξε τ' ἀγαθὰ καὶ τοὺς καρπούς της ἀμέσως. Ἄς ἀγωνιστοῦν σὺν τοὺς ἀλλοιούς, γιατί καὶ ὁ δρόμος τοῦ πατρῶν σήμερα εἶναι ἀνοιγμένος ἀπὸ κείνους, μὲ τὴν πεποίθησιν πῶς τὴν ἐπιτυχία δὲ θὰν τὴν ἐχοροῦν οἱ ἴδιοι, μὰ οἱ αὐριανοί. Κάθε ἐπανάσταση ρίχνει τὸ σπέρμα τοῦ ἀγαθοῦ της, πού τοὺς καρπούς του ἠέρθουν ἄλλοι νὰ μαζέψουν. Ἄν κατεδαίνουν στὸν ἀγῶνα μ' ἓνα τόσο μεγάλο σκοπὸ, μὲ μιὰ τόσο ἡρωϊκὴν αὐτοθυσία, ἐμπρός, ἐμπρός!... Δὲν ἔπρεπε νὰν τοὺς πεῖ κανεὶς ὅτι τοὺς περιμένει, οὔτε καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ περιμένουν κανένα. Ἄς δημιουργήσουν ἔργα πού νὰ κλείνουν μέσα τους τὴν καταστροφὴ. Ἡ καταστροφὴ μονάχη της δὲν εἶναι τίποτα. Ἄς φωνάξουν καὶ ἔλοι εἴμαστε μὲ τὸ μέρος τους καὶ κείνοι πού δὲ γράφτηκαν ἀκόμα στὰ πρόχειρα καταστατικά τους. Ἄς παρασύρουν κόσμον πίσω τους. Καὶ αὐτὴ τους ἢ ἐπανάστασις ἄς εἶναι μ' ἓνα σύστημα. Ὁ Λαός, πού φωνάξουν γιὰ τὸ Λαό, εἶναι κουτσός. Δὲ μπορεῖ μ' ἓνα ἀπότομο πῆδημα νὰ βρεθῆ ἀπὸ τὸ πρῶτον στὸ στερεὸν σκαλοπάτι. Ἐνα-ἓνα σκαλοπάτι. Ἡ ὀρμὴ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός εἶναι καλὸς σὺν εἶναι στὸ πλάι τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ. Καὶ ἂν ἀπὸ φιλοδοξία ἀκόμα μαζώχτηκαν προχτές οἱ τόσο νέοι στὰ Γραφεῖα τοῦ «Νουμά» καὶ γι' αὐτὸ μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς εἶναι ἀξιέπαινοι καὶ σεβαστοί. Ξεκινώντας ὅμως γιὰ ἓναν ἀγῶνα τόσο μεγάλον, πρέπει νὰ ἔχουν ἔλοι **ἐκπεφρασμένους τὰς γνώμας των**. Νὰ ἐξαγνιστοῦν, νὰ μορφωθοῦν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρῖν, καθὼς εἶπε ὁ Ταγκόπουλος, κ' ὕστερα νὰ μορφώσουν καὶ ἄλλους. Νὰ μὴν παρουσιάζεται ἑξάφνου ἓνας ἄγνωστος νεανίας στὴν κρισιμώτερῃ ἀκριβῶς στιγμῇ καὶ νὰ σοῦ λέει: «ἐγὼ δὲν ἔχω ἀκόμα ἐπ' αὐτοῦ ἐκπεφρασμένην γνώμην!» Ἔτσι ἂν εἶναι ἄς ξεκινήσουν. Ἐμπρός τοὺς ξαναλέμε. Βρέθηκαν καὶ ἄλλοι πού παραπονεθήκανε πῶς ὁ «Νουμάς» δὲν ὑποστήριξε ὅσο ἔπρεπε τοὺς νέους. Καὶ μήπως ἔλοι σκεδὸν οἱ σημερινοὶ γνωστοὶ δὲν εἶναι οἱ παλιοὶ ἄγνωστοὶ τοῦ «Νουμά»;

Βρέθηκαν καὶ ἄλλοι πού εἶπαν πῶς οἱ πρότεροι τῶν περιοδικῶν καὶ τῶν θιάσων εἶναι κλειστοὶ γι' αὐτούς. Ὅχι. Ἰπάρχουν καὶ ἄλλοι νέοι, καὶ ἴσως νεώτεροι ἀπ' αὐτούς, πού δὲ μποροῦν νὰν τὸ ποῦν αὐτό. Στὴν ἐποχὴ μας, μ' ὅλη τὴν κατ'ἀπτώσῃ πού ἔχει, δὲν παραγνωρίζονται καὶ τόσο πολὺ τὰ πραγματικὰ ἠθικὰ κεφάλαια. Ὁ κόσμος ξύπνησε ὅσο καὶ νὰναι. Μισάνοιξε καλύτερα τὰ μάτια του ἀπ' τὴν

ὑπνο. Ἄς προσπαθήσουν αὐτοὶ νὰν τοῦ τ'ἀνοιξοῦν ἐλότελα. Ὁ κόσμος καὶ ὁ τύπος ἐφρίκταν πρὸ χρόνια, σὺν ἀνέβαζε ὁ ἀδερφός μου, παλιὸς πρωταγωνιστὴς τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς, σὲ κάποι ἀπόνετρα θέατρα τῆς Ἀθήνας, γιατί τότε δὲν ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα, τοὺς «Ἀνυφαντάδες» τοῦ Ἀουπτιαν καὶ τὴν «Κλυδία Μοργγκάν» τοῦ Καστελβέκιο. — «ὦ! ξυπνᾶνε τὸ ραγιά γιὰ νὰ ἐπαναστατήσῃ» ἔλεγαν γιὰ τὸ πρῶτον. — «Ἄ! αἰσχος σας νὰ δέχεστε ἓναν παπᾶ στὴ σκηνή, πού θέλει νὰ σκίσει τὰ ράσα του, γιατί ἐρωτεύεται τὴν ξαδέρφη του» ἔλεγαν γιὰ τὸ δεύτερον. Σήμερα, μέσα σὲ λιγὸν χρόνον σχετικὰ διάστημα, ἔλ' αὐτὰ λείψανε. Τὸ γεγονός πῶς ὁ κόσμος πηγαίνει νὰ δεῖ καὶ ν' ἀκούσῃ στὸ θέατρο Ἴψεν καὶ Στρίντπεργ, εἶναι ἓνα σημάδι ἐπαισητῆς προόδου. Κι' αὐτὸ τὸ γεγονός πῶς δὲν ὑπάρχει σήμερα περιοδικὸ πού νὰ μὴ γράφεται στὴ δημοτικὴ, εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ πόσο κέρδισε καὶ ἡ γλωσσικὴ μας ἰδέα. Ὅλα σκεδὸν πῆρναν κάποιον δρόμον. Ἡ κοινωνικὴ ἐπανάστασις εἶναι κείνη πού πρέπει νὰ προηγηθῆ, χωρὶς ἀμφιβολία. Ὅτι καὶ νὰναι ὁ δρόμος εἶναι ἀνοιχτός. Πρὸ πάντων τὸ συνασπισμὸς, τὸ γενικὸ συνασπισμὸν τῶν νέων ἄς γυρεύουν. Ἄς ἔχουν περισσότερον σύστημα καὶ λιγώτερον ἐνθουσιασμό, γιατί ὁ πολὺς τυφλῶνει καὶ ἄς προσπαθήσουν νὰ μεταμορφώσουν τὰ παχιά λόγια σὲ ἀξίες ἠθικὰς πράξεις. Λένε γιὰ τὴν Ἀλήθεια! Μὰ μὲ τὴν ἀπόλυτη ὅμως Ἀλήθεια στὰ πλευρά, τίποτα δὲν κατορθώνεται. Τὸ φέμα εἶναι στοιχεῖον ζωτικόν, λέει ὁ Ἴψεν. Καὶ πρῖν τὸ πεῖ ὁ Ἴψεν, τὸ ἀπόδειξαν οἱ ἐποχές. Σύστημα λοιπὸν καὶ δουλειά. Ἡ πολεμικὴ καὶ τὸ γκρέμισμα ἂν ἀποτελεῖ τὴν ἀποκλειστικὴν σκοπιμότητα τοῦ κινήματος, δὲ θ' ἀξίζει καὶ πολί. Τὸ ἔργο τοῦ Νίτσε εἶναι δημιουργία. Ὁ σκοπὸς ὅμως τῆς δημιουργίας του εἶναι ἢ καταστροφὴ. Ἔτσι ἄς ἐργαστοῦν. Ἔτσι ἐργάστηκαν καὶ οἱ λίγοι πού τὰ ὀνόματά τους μὲ σέβας ἀναφέρανε προχτές στὴ συγκέντρωσίν τους. Ἐμπρός!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΤΕΣ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ (POB 1146. Alexandrie Egypte) παρακαλοῦν τοὺς ποιητὲς μας νὰ στείλουν τὰ βιβλία τους γιὰ μιὰ μεγάλη μελέτη πού ἐτοιμάζουν γιὰ τὴ σύγχρονη Ἑλληνικὴ ποίηση, πού θὰ δημοσιευθῆ Ἑλληνικά, Γαλλικά καὶ Ἑγγλέζικα.

TRADUTTORI, TRADITORI!

Ἡ Taine συγκρίνοντας τις νεώτερες γλώσσες με την αρχαία Ἑλληνική, λέει πώς δὲν ἐννοοῦνται οἱ λέξεις τους γιατί εἶναι πολὺ «γενικῆς» καὶ γιατί ἡ ρίζα τους δὲν εἶναι «καταφανῆς» καθὼς καὶ τὸ «αἰσθητὸν γεγονός ἐξ οὗ προέκυψαν» καὶ παρακάτω, λέει τὰκόλουθα πὸν ταιριάζουνε θαυμάσια καὶ σὲ μᾶς σὰν μιλοῦμε καὶ γράφουμε τὴν καθαρεύουσα :

«... Σκεπτόμεθα δι' ὄρων ἐπαχθῶν καὶ δυσχρήστων καὶ μεταχειριζόμεθα αὐτοὺς καθ' ἕξιν· μὴ ἔχοντες δὲ σαφῆ περὶ τῆς σημασίας αὐτῶν ἔννοιαν καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ διακρίνωμεν τὰς λεπτὰς αὐτῶν διαφορὰς, λέγομεν ὡς ἔγγιστα καὶ οὐχὶ ἀκριβῶς ὅ,τι διανοοῦμεθα νὰ εἰπωμεν.... Οἱ συγγραφεῖς καὶ ρήτορες μὴ ὄντες κύριοι τῶν λέξεων δὲν εἶναι καὶ τῶν ἰδεῶν κύριοι, ἐπομένως.... Μειονέκτημα μέγα ἔπερ δὲν εἶχον οἱ Ἕλληνες. Οὐδεμία διαφορὰ ὑπῆρχε παρ' Ἕλλησι μεταξὺ τῆς γλώσσης τῶν αἰσθητῶν γεγονότων καὶ τῆς γλώσσης τῆς καθαρᾶς διανοίας, μεταξὺ τῆς γλώσσης ἣν λαλεῖ ὁ λαὸς καὶ τῆς γλώσσης τῶν λογίων· ἡ μία ἦτο συνέχεια τῆς ἄλλης· ὁ τοῦ γυμνασίου ἐξερχόμενος νέος ἐγίνωσκεν ἅπαντας τοὺς ὄρους τοὺς ὑπάρχοντας ἐν αἰσθητῶν διαλόγῳ τοῦ Πλάτωνος· οἰαδήποτε δὲ κεφαλὴ σιδηρουργοῦ ἢ χωρικοῦ Ἀθηναίου ἐδύνατο νὰ κατανοήσῃ ἅπασας τὰς φράσεις τὰς ἀπαντήσας ἐν ταῖς δημηγορίαις τοῦ Δημοσθένους». (*)

Αὐτὰ τὰ προσόντα τῆς Ἀρχαίας γλώσσης δὲ διατηροῦνται· ὅταν τὴ μιλοῦμε ἡμεῖς οἱ νεώτεροι γιατί ἡ διαφορὰ, γιὰ τὴν ἐποία μιλεῖ ὁ Taine παραπάνω, σὲ τέτια περίπτωση ἀτράνταχτη σηκώνεται ἀνάμεσα στὰ «αἰσθητὰ γεγονότα» καὶ στὴ «διάνοια».

Ὅταν πάλι μιλοῦμε τὴν καθαρεύουσα — ἀκόμα χειρότερα — μεγαλύτερη φανερώνεται ἡ διαφορὰ, καὶ γι' αὐτοὺς πὸν κατέχουν τὴν ἀρχαία ἀκόμα, γιατί ἡ καθαρεύουσα εἶναι πρὸ παντὸς ἡ «συνθηματικὴ» γλώσσα πὸν ὅσοι τὴ μεταχειρίζονται τὸ κάνουν «καθ' ἕξιν» «οὐδέποτε λέγοντες ἀκριβῶς ὅ,τι διανοοῦνται νὰ εἰπωσι».

Ἡ Δημοτικὴ μας ἔμως γλώσσα ἔχει τις λέξεις τῆς παραστατικῆς καὶ ἡ γλώσσα τῆς «διανοίας» εἶναι μιὰ μετὰ τὴ γλώσσα τῶν «αἰσθητῶν γεγονότων» πὸν χεροπιαστὰ σοῦ παρουσιάζονται στὸ ἄκουσμα κάθε λέξης. Ἐκτὸς τούτου ἡ Δημοτικὴ κατώρθωσε μετὰ τὴ ζωὴ, τὴ ρευστότητα καὶ τὴ μεγάλη τῆς ἀφομοιωτικὴ δύναμη, νὰ φαντάζει σὰν «σπον-

(*) Taine : Ἡ Φιλοσοφία τῆς Τέχνης ἐν Ἑλλάδι. Μετ. Ἀχιλ. Ἀγαθονίου. Φ. Κ. Β. Φέξη σελ. 61 — 63

ταπέ» καὶ κεῖ ἀκόμα πὸν δὲν εἶναι καὶ θὰ μπορούσε κανεὶς ἀνθρωπινῆ καὶ χειραφετημένη ὅπως θὰ καταστήσει γλῆγορα νὰν τὴν ὀνομάσει «αὐτόφωτη».

Τὴν «Ἑλληνικότητα» λοιπὸν τῆς Δημοτικῆς εὐκολὰ μπορούμε νὰν τὴν ἀποδείξουμε ἀναλύοντας τοὺς τρόπους τῆς καὶ τὰ συστήματά τῆς.

Ἔτσι τὴν ἔμμενα πὸν με φωνάζουν «Ἀριστείδην» ἀκούω ἀσυναίσθητα καὶ ἀσυγκίνητα στὸν ἦχο αὐτόν, ὅπως κάνουν καὶ τὰ σκυλιά, καὶ δὲν ἀγγίζεταὶ ἀπὸ τὸ ἄκουσμα αὐτὸ ἢ εἰκόνα, ἢ παράσταση, πὸν θὰ ξυπνοῦσε μέσα σ' ἕνα ἀρχαῖο συνονόματό μου (Ἄριστος τὸ εἶδος). Τὸ κορίτσι μου ἔμως, πὸν δὲ θὰ τὸ ὀνομάσω «Καλλιρρόη» σὰν τὴ μητέρα μου ἀλλὰ Κρουστάλλω, Τριανταφυλλιά ἢ Γιούλα, θὰ συγκινεταὶ στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός τῆς καὶ ὁ τρίτος πὸν δὲν τὴ ξέρει θὰ περιμένει νὰ φανερωθεῖ μπροστὰ τοῦ μιὰ Τριανταφυλλιά ἢ μιὰ Παναγιούλα (*).

Κ' ἔτσι τὸνομα θάχει σχέση μετὰ τὸ πρόσωπο. Ἡ λέξη θὰ εἶναι «χαρακτήρας», «ἔννοια», θὰ εἶναι ἢ «φύση» τοῦ πράγματος· θὰ εἶναι «αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα».

Τὴ φύση, τὸ χαρακτήρα καὶ τὴν ἔννοια τοῦ ἀντικειμένου στὴ λέξη μέσα, γύρευαν οἱ Ἀρχαῖοι ὅταν τοὺς θεοὺς τους τοὺς ὀνομάζανε : Ἐρεχθέα, Δῆμητρα, Δρόσον, Θαλλῶ, Καρπῶ κλπ. Κι αὐτὸ κάνει καὶ ἡ ἀξιατῆς ἀρχαίας γλώσσης κέρη, ἡ Δημοτικὴ, ὅταν τοὺς μῆνες τῆς τοὺς ὀνομάζει : Ἀλωνᾶρη, Ἡριστή, Σποριά κλπ. ἀντὶς ἀνοῦσια καὶ συνθηματικὰ Ἰούλιον — Ἰούλιον — Δεκέμβριον κλπ.

Θέλω νὰ δεῖξω μ' αὐτὴ καὶ με χιλιάδες ἄλλες ἀναλογίαις πὸν μόνο ἀπὸ τὴ γλώσσα τὴ Δημοτικὴ δὲν πρέπει νὰ φοβούμεστε μὴ τυχὸν καὶ δὲ μᾶς πάρουν γιὰ ἀπόγονους τῶν Ἑλλήνων.

II

Ἡ περιφρόνηση ἔμως σὲ κάθε τι Ἑλληνικὸ καὶ αὐτὴ ἢ μίμηση — γιατί μόνο γιὰ «μίμηση» πρόκειται — μᾶς κάνει νὰ καταφρονούμε τὴν δικὴ μας γλώσσα καὶ νὰ γυρεύουμε ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἔχι μό-

(*) Ὁ λαὸς βλέποντας ἕνα ὄμορφο κορίτσι, ταπεινὸ, λέει πάντα «σὰν Παναγιὰ εἶναι» κι ὅταν τύχει τὸ κορίτσι αὐτὸ νὰν τὸ λένε Παναγιούλα σοῦ λέει ἀμέσως «Παναγιούλα τὴνε λένε μὰ Παναγιούλα εἶναι κιάλας. Ὅνομα καὶ Πρᾶμα!»

Καὶ δὲ θὰ ξεχάσω κάποια γειτόνισσά μου πὸν μοῦπε γιὰ ἕνα κορίτσι «Μαργαρώ τὴνε λένε μὰ σὰ μάρμαρο εἶναι!» Μαργαρώ καὶ μάρμαρο δὲν ἔχει καμμιά σχέση. Μὰ ὁ λαὸς γυφεύει μέσα στὸνομα νὰ διαβλέπει τὸ πρᾶμα· καὶ τὸ «Μαρ» ἐκεῖνο ἔκανε νὴν καλὴ γειτόνισσά μου νὰ βλέπει στὸ κορίτσι τὴ φρεσκὰ καὶ τὴν ἀσπράδα ἐνὸς μαρμάρου.

νο τις λέξεις και τους θρους που δεν έχουμε ακόμα φτιάξει, όπως κάνουν και οι λοιπές ευρωπαϊκές γλώσσες, με λέξεις και θρους, για να αντικαταστήσουμε κι αυτές που έχουμε.

Το αποτέλεσμα είναι να μην εννοούμε τις λέξεις μας, είναι και χιλιάδες λέξεις που από σχολαστικισμό κρατήσαμε στη σημερινή μας γλώσσα, έχασαν τη «διαφάνειά» των και δε μας θυμίζουν τάντικείμενο που θυμίζαν σ' αυτούς που για λογαριασμό τους τις είχε δημιουργήσει πολλές μάλιστα κατάντησε να χουσε έντελώς αντίθετη σημασία.

III

Κ' έρχομαι τώρα στο ζήτημα της αλλαγής των ονομάτων των πόλεων, ποταμιών κλπ. των μερών που πήραμε τελευταία.

Πρώτα-πρώτα τ'ονομα κάθε τόπου είναι μπλεγμένο με την ιστορία του και δεν πρέπει κανείς να τ'αγγίζει. Κάθε όνομα έχει την ιστορία του, τη χαρακτήρα του, την έννοιά του, την παραδοσή του γιατί να τ'αποσπαστήσουμε ;

Έχει τούρκικη ή βουργάρικη σφραγίδα ; 'Ακόμα καλύτερο : Ζωντανή ιστορία τού τόπου !

Και νομίζαμε πως τώρα με τους δυό μας πολέμους γίναμε αρκετά μεγάλοι ώστε να μην ντραπούμαστε για τ'ονομάτά μας. Μά φαίνεται πως δεν αίστανθήκανε έλοι τόν ξαναγεννημό.

Τις λέξεις, Κύριοί μου, τ'ονομάτα των μερών, τις φτιάχνει έ λαός, οι κάτοικοί τους.

Και τις φτιάχνει όπως ο τεχνίτης τ' έργα του. **Κάθε λέξη είναι «Έργον».** 'Ακολουθούνται στην κατασκευή της οι ίδιοι δημιουργικοί κανόνες. Κι αυτό που μπορεί να φτιάξει έ λαός δεν μπορεί να τ'φτιάξουν ή να τ'ξεφτιάξουν έλες οι 'Επιτροπές και έλοι οι σοφοί.

Ό λαός κρατεί έ,τι θέλει· αλλάζει έ,τι θέλει, ξετάζοντας τόν έαυτό του μονάχα.

Υστερα, Κύριοί μου, την όμορφιά και τη ζωή των ονομάτων, τη σχέση τους με τ' αντικείμενο, τη δροσιά και την ποιησή τους, τη δόξα τους ακόμα που αν την αποχτήσανε μετά Χριστόν έσεις δε λογαριάζετε, γιατί θέλετε να τ' ανίξετε ;

Και ποιός σ' έ δίνει τ' δικαίωμα τ' Παπαπούλι να τ' κάνουνε «Φίλα» (τί να φιλήσω), την Μπούρλια «'Ηράκλεια», τη Σικατεινή «Πλαταμών» και τη Λεπτοκαρυά «Λειψήθρον» επειδή ο 'Ορφείας με τις Λειψήθριδες μούσες κατοικούσε **ἀκριβώς** (;) εκεί ; (*)

Γιατί κάνουνε — παίρνω κατά σειρά — τη Μαλα-

(*) «'Εστία» 20.3.11.

θριά τ' «Δίον», την Κατερίνα «Πιερία», τ' Κίτρο «ή Πύδνα», τ' Λευτεροχώρι «Μεθώνη», τόν ποταμό Ζηλιάνα «Σύς !», τ' Μαυρόλογο «'Ενιπεύς», τ' Βαρικό «Βαφύρα—'Ελικών», τ' Μαυρονέρι «Αίσων», τόν Παψάρη—τί παραστατικό όνομα! — «Λεύκο» ;

Κ' έτσι λοιπόν «... επαναφέρονται εις χρῆσιν περιφανείς τοπωνυμίας τού αρχαίου και μεσαιωνικού 'Ελληνισμού, διατηρούνται εϋχη νεοελληνικά όνόματα και εξέλληνίζονται τοπωνυμίας, λείψανα τής μακράωνος δουλείας των ειρημένων 'Ελληνικών χωρών !» (*). **Μπράβο σας ! Plaudite, cives !**

Τ' παραπάνω αποτέλεσμα των εργασιών τής 'Επιτροπής πρὸς καθορισμόν των τοπωνυμιών **Μακεδονίας, 'Ηπείρου κλπ.** «στάλθηκε στο ύπουργείο των 'Εσωτερικών (**). Οι άρμόδιοι άς προσέξουνε πριν τ' επικυρώσουν. **Caveant Consules !**

IV

Για να γίνουν αλλαγές πρέπει να πάν επί τόπου οι ειδικοί και να ξετάσουν, οι κάτοικοι έλληνικά πως λένε τ' μέρη τους.

Αν τ'ονομάτα δεν είναι εύκολα σταυτιά των κατοίκων, θά τ'αλλάξουν μόνοι τους οι κάτοικοι όπως κάνει ο λαός καθός είπαμε παραπάνω.

Αν πάλι τ'ονομάτα δεν είναι εύχη σταυτιά τής 'Επιτροπής, τότε άς αλλάξει αυτή ταυτιά της.

Οι λέξεις δεν κανονίζονται με Νόμους και με Διατάγματα. Με Διατάγματα διορθώνονται μόνο τ' αωμικά προηγουμένων αναλόγων 'Επιτροπών.

Νά βγει άξαφνα ένα Διατάγμα και να διορθώνει τ' κρίματα που γίνανε στις τοπωνυμίες τής Παλαιάς 'Ελλάδας για να λείψουν τ'ακατανόητα όνόματα των : «Παραχελωΐτιδος, Παμφείας, Παρακαμπυλιών, 'Αποδοτίας, 'Οπιονείας, Παρευνηίων, Προσχίου, 'Αλιφείρας, Καλλιφωνίας, Ψωφίδος, Αηλαντίων, Μεσσαπίων, Ναφθίων, 'Οπιταϊδών, Νιαλίων, 'Υαίας και Βισμαίας κλπ. κλπ.» και να ξαναμπούν τ' παλιά τους όνόματα που διατηρούνται στα χείλια τού λαού και που θά διατηρούνται αιώνια.

Με τη διάθεση που έχουν οι 'Επιτροπές αυτές δε μένει (Μποτζαράι και Τομπαζαίοι, Καραϊσκι και Μπουκουβαλαίοι, κρυφτείτε) παρά να μάς αλλάξουν και τ' αβαρβαρικά μας επίθετα επί τ' αρχαιοπρεπέστερον (μερικοί τ'όκαναν κιόλας. Βότσαρης. 'Οδός Βουβουλίνας στον Πειραιά. 'Ο μακαρί-

(*) «'Εστία» 19.3.14.

(**) «'Εστία» 19.3.14.

της ε Βουδούρης — από τὸ βουδι κι ὄχι ἀπὸ τὸ μπουντούρι—) ὅπως μερικοὶ δασκάλοι κάναν ἄλλοτες στοὺς μαθητὲς τους (ξέρω ἕναν Κωνσταντουλέα ποὺ ε δάσκαλός του τὸν ἔκανε Κωνσταντινίδη) καὶ καθένας του τοὺς φώναζε διαφορετικὰ ἐξευτελίζοντας ἔτσι τὴν ἀτομικότητα τοῦ μαθητῆ.

23.3.14

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΦΤΑΣΤΡΗΣ

ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ TRILUSSA

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΜΗΓΚΙ

Τὸ καταμεσήμερο ἕνας τζιτζίκας δροσιζότανε στὴ βαθίσκιωτη φυλλωσιά μιᾶς ἀγλαδιᾶς καὶ γιὰ νὰ σταυρώσει ἕνα μερμήγκι ποὺ βιαστικὰ διάβαινε φορτωμένο ἕνα σπειρὶ στάρι, ἀρχίνησε νὰ τραγουδάει τὴν ἀκόλουθη ρομαντικὴ στροφὴ μὲ περιπαιχτικὸ τόνο :

*Τρώγω τὸ πιὸ φίνο στάρι
τραλαρά τραλαρό
καὶ σὸν μπέης ζῶ
κ' ἐσὺ ρέβεις στὴ δουλειά
τραλαρό τραλαρά !*

—“Ε, ὅπου κι ἂν εἶναι ἔφτασε ὁ χειμώνας, κουμπάρε, τοὺ φωνάζει τὸ μερμήγκι. Μὴ θαρρεῖς πῶς ὁ ἥλιος πάντα ἔτσι θὰ ψένει ! Θὰ πλακώσει κ' ἡ βαρυχειμωνιά καὶ τότε τὰ λέμε !... ”

Ἦρθε τὸ χυνόπωρο καὶ τὸ μερμήγκι κλείστηκε στὴν τρούπα του. Μὰ ἀκούοντας τὸ φίλο τὸ τζιτζικὰ νὰ μὴν παύει τὸ τραγοῦδι του παραξενεύτηκε καὶ βγήκε ὄξω λέγοντάς του :

— Ἀκόμα τραγουδᾷς ; Ἀκόμα ;

— Ἐγὼ ; ἀπαντᾷει ὁ τζιτζικας. Καὶ τί ἄλλο ἔχω νὰ κάνω ; Ἄς εἶναι καλὰ ἡ ἀγαπητικιά μου, ξέρεις, ἡ γυναίκα τοῦ γρόλλου ποὺ μοῦ κουβαλάει τοῦ πουλιουὶ τὸ γάλα.. Ἄχ, πόσο μ' ἀγαπάει ! .. Τί λές, ἐσὺ ; Τιμὴ καὶ δουλειά ! Βλάκα !... Θυμάμαι τὸν παπούλη μου ποὺλεγε : «Κείνος ποὺ δουλεύει ἔχει ἕνα πουκάμισο, κείνος ποὺ τοῦ τρώπαζε ἔχει δυὸ !...».

Ο ΑΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΔΙ

Κεὶ ποὺ κοιμότανε μιὰ μέρα σ' ἕνα χωράφι νεϊρεύτηκε πῶς μιὰ πεντάμορφη τὸν εἶχε σφιχταγκαλιάσει. Ξεπετιέται κι ἄλοι ! ἀντὶ κόρη ὁμορφῆς, βλέπει ἕνα φίδι πελώριο κουλουριασμένο σιὸ λαιμὸ του, ἔτοιμο νὰ τον πνίξει.

— “Α, σ' εἶσαι ; μικρὸ τὸ κακό !... Ἐγὼ καρτεροῦσα χειρότερα ! ἔλεγε ὁ φίλος ὅσο ξετυλιγότανε τὸ φίδι.

Μὰ ἀπὸ τότε, τὴση ἐντύπωση τοῦ λαιμοῦ, ποὺ στὸ μυαλό του τὰνακάτωνε φίδι καὶ γυναίκα. Κ' ἔτσι μιὰν ἄλλη φορὰ ποὺ νεϊρεύτηκε πῶς μιὰ ὄγιά πελώρια τοῦ κουλουριασίτικε στὸ λαιμὸ, ξύπνησε καὶ βγήκε στὸ πλάι του μιὰ γυναίκα νὰ τον σφιχταγκαλιάζει.

Μετάφρ. Κ. ΤΡΙΚ...

ΙΔΕΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΝΙΤΕΡΕΣΟΛΟΓΙΟΙ

« Ἄλλὰ σὸν τὰ σάλπισματα ποὺ νὰ σκορποῦν παοκίζον
Ἄμυθα χεῖλη ὀλημερῆς καὶ τοῦ ταῦτὰ ξεσοκίζον,
Ξεσπᾶτ' ἐσεῖς κ' ἀκούγεστε παντοῦ σκληρὰ χυμένοι.....
Οἱ Τιποτένιοι ! »

Κ. ΠΑΠΑΜΑΣ

Στὸ προπερασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά» ἀκούστηκε τὸ πρῶτο ἐγερτήριο σάλπισμα· τὸ πρῶτο σάλπισμα ποὺ μᾶς ξύπνησεν ἀπὸ κάποιο λήθαργο καὶ τὸ πρῶτο σάλπισμα ἀκούστηκε ἀπὸ τὰ χεῖλια τοῦ φίλου Λαπαθιώτη, ὄχι ὁμως ἄγριο, — σὰ σάλπισμα ἐφόδου — μὰ βραχνόφωνο εἰρήνης σάλπισμα.

Ὁ φίλος Α. θάρρεψε πῶς γράφοντας μὲ ὥραϊες φράσεις καὶ χτυπώντας σκεπασμένα καὶ τραγουδώντας λυρικά, πῶς ἀνοίγε τὴν πύλη ποὺ θὰ ξεσοῦσεν ἄγριο στοὺς δρόμους τὸ μπουλοῦκι τῶν ἐπαναστατῶν. Ἀηλ. θάρρεψε πῶς τραγουδώντας ἔγραψε «Μανιφέστο». Σ' αὐτὸ ἔχω ἀντίθετη γνώμη....

Τὸ «Μανιφέστο» ἔπρεπε νὰ γραφτεῖ μὲ ξερὴ πέννα, μὲ πέννα στεγνὴ, πέννα ποὺ νὰ τσοῦζει, νὰ βαράει καμουτσικιὲς δεξόξερβα, καὶ ὄχι μὲ λυρισμοὺς καὶ τραγουδάκια.

Τὸ «Μανιφέστο» ἔπρεπε νὰ ξεσπάσει σὸν μπόμπα, νὰ νοκίσει τοὺς καινούργιους δρόμους τῆς Τέχνης, νὰ κομματιάσει ἔτσι τῆς πάει κόντρα, νὰ σκίσει πάπυρους σκοληγκιασμένους, νὰ χτυπήσει ἀλύπητα τὴ βαριά του, νὰ σοῦ ἀναλύσει ἕναν ἕναν τοὺς λόγους ποὺ τὸσπρωξαν γιὰ νὰ γείνει, μὲ κάθε τρόπο νὰ σοῦ δείξει κάτι θετικό, κάτι χειροπιαστὸ γιὰ κάτι ποὺ μέλλεται νὰ γείνει γιὰ νὰ σὲ πείσει: στὸ τέλος νὰ ταχτεῖς κ' ἐσὺ στὸ πλευρὸ του.

Εἶν' ἀλήθεια πῶς ὁ φίλος Α. ἀγαπητώντας γιὰ τὴς ἱεροσυλίες ποὺ γίνονται, ἀποφάσισε νὰ βγεῖ νὰ χτυπήσει, νὰ κομματιάσει τοὺς ἀδέσποτους ποὺ γυρνᾶνε στὰ δάσα τῆς Τέχνης. Ἀποφάσισε, πῆρε τὴν πέννα στὸ χέρι, μὰ ξέχασε νὰ βγάλει τὸ γάντι τοῦ γράφοντας... Θέλησε νὰ γράφει κάτι ἐπαναστατικὸ, μὰ γράφοντας ξέχασε νὰ τραβήξει δλόσσα καὶ τράβηξε πλαγιόδρομα. Φιέρθηκε δηλ. σὰ **Συντηρητικὸς Ἐπαναστάτης !** ἔγραψε ἄρθρο Σοσιαλιστικὸ μ' ἐπιφύλαξες, μίλησε γιὰ τὰ δίκαια τῶν ἐργατῶν, μὰ χόρδεψε καὶ τοὺς ἀστούς, χτύπησε τοὺς παπάδες μὰ — γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! — χωρὶς νὰ πειράξει τὸ ράσο, καὶ γι' αὐτὸ τὸ «Μανιφέστο» τοῦ φίλου, ἡ ἐπανάστασί του, ἂν ἀγαπάτε, μοιάζει λιγάκι μὲ τὸ γιγαντένιο κατόρθωμα τοῦ Ἀὸν Κιχώτου ὅταν τᾶβαλε μὲ τοὺς ἀνεμύλους !

Μὲ τὰ παραπάνω δὲ θέλω νὰ πειράξω τὸν ἀγα-

πητό μου φίλο... Θέλησα νὰ δείξω πὼς αὐτὸ ποῦ-
κανε εἴτανε καιρὸς νὰ γίνῃ, μὰ μὲ κάτι πιὸ ζωη-
ρό· δηλ. τὸ «Μανιφέστο» ἔπρεπε νὰ πείσῃ σὺν μπαλ-
ντάς καὶ ἔχι νὰ κυλάει σὺν ποταμῶνι γαλαζοῦμενο...

Γιατὶ νὰ κρυβόμαστε πίσω ἀπ' τὸ δάχτυλο ;...
Μᾶς ἔχουτε ρουφήξει τὶς δροσοσταλίδες τοῦ πνεύ-
ματός μας... Εἶναι οἱ μεγάλοι αὐτοὶ κ' ἡμεῖς οἱ μι-
κροί... Στὴν Εὐρώπῃ αὐτοὶ ἀκούγονται. Στὰ περιο-
δικὰ τὰ παραζιάνικα, στὴν «Graecia» λ. χ., αὐτοὶ
φιγουράρουν, οἱ Ἀκαδημαϊκοί ! Βγάζουμε ἓνα βι-
βλίο μας, τὸ στέλνουμε στὸ «Mercure de France» κ.
ἀ. κι οὔτε δυὸ λέξεις δὲ μᾶς γράφουνε. Βγάζει ὁ
δεῖνα ἢ ὁ τάδε «Ἱστορία τοῦ Πολέμου» γεμάτη ἀρ-
λουμπολογίες — χωρὶς νὰ τῷχει κοινήσει ἀπ' τὴν
Ἀθήνα, γιὰ κρυμμένος στὰ πουρνάρια τοῦ Ἀμπάρ-
κιοῦ τὴν ὥρα τῆς μάχης τοῦ Κιλκίς— καθὼς μοῦ-
λεγε γιὰ κάποιον μεγάλο ἱστοριογράφο ὁ φίλος μου
Ν. Γιαννιῶς— καὶ πλατυσέλιδη κριτικὴ τοῦ γράφουν
καὶ ἔτοιμο τὸ «Ἐκδοτικὸ σπίτι» γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ
ἔργου (!) του.

Εἶναι οἱ μεγάλοι αὐτοὶ κ' ἡμεῖς οἱ μικροί... Εἴ-
ναι αὐτοὶ ποὺ κάνουν «Συλλόγους Ἑρασιτεχνῶν»
καὶ ποζάρουν σὲ κινηματογραφικὲς ταινίες, γράφον-
τας τὴ «Μίτη τῆς Ἀθηνᾶς» καὶ λιμπρέττα καὶ ἐπι-
θεώρησες καὶ... καὶ... Εἶναι αὐτοὶ ποὺ μεταχειρίζουν-
ται τὴν Τέχνην σὺν πόρνη γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίγῃ τὶς
πόρτες τῶν ἀριστοκρατικῶν σαλονιῶν... Εἶναι αὐτοὶ,
ποὺ ἀκούγονται μέρες καὶ μέρες τώρα στὴ «Νέα
Ἑλλάδα», ἰντερβιουθάροντας σοφά ! μὲ τοὺς Φρίγ-
κους καὶ Μπαρμπαγεώργους... Εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀντι-
πρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος· ἐδῶ καὶ στὴν
Εὐρώπῃ... Εἶναι αὐτοὶ οἱ μεγάλοι, — οἱ σαπινόφου-
σκες, οἱ τιποτένιοι— κ' ἡμεῖς οἱ μικροί, — οἱ τραγου-
διστάδες, οἱ Ρηγάδες τῶν Παραμυθιῶν... Εἶναι αὐ-
τοὶ τὰ γεράκια κ' ἡμεῖς τὰ πουλιὰ ποὺ σταματάμε
τὸ κελιάδισμα, ἅμα προβάλλουν. Ποῦ νὰ ἴδουτε οἱ
καλοθελητὲς καὶ σὲ μᾶς κάτι !... Ποῦ νὰ γνωρίζου-
σιν τὴν κάποιαν ἀξία μας !...

Ἡ εὐγενικὴ καὶ καλὴ μου φίλη, ἡ ἀγνή ἑ-
ρεια τῆς Τέχνης, Κα Εἰρήνη Δημητρακοπούλου
στὸ ἰντερβιου πούδωσε στὴ «Νέα Ἑλλάδα» στίς 17
τ' Ἀπρίλη, λέει, πὼς δὲ βλέπει ἀνάμεσα στοὺς
νέους, ἐκείνους ποὺ θὰ γράψουν τὸ δράμα, κι ὅλα
αὐτὰ γιατί δὲν τὴν ἄφησαν νὰ τοὺς ἴδει... Ἀνάμε-
σό μας βρίσκονται αὐτοὶ καὶ ἔχουν γράψῃ δράματα
καλύτερα ἀπ' τὰ διάφορα φουστανελλάδικα ἔργα τὰ
παρρησιασμένα μὲ πατριωτικοὺς λόγους, καὶ τὶς
διάφορες «Θεοδώρες», τοῦ μεγάλου λιμπρέτου.

λ. χ. ὁ φίλος Λέων Κουκούλας μὲ δυὸ δι-
πραχτα δραματάκια του, γεμάτα νατουραλισμὸ :
«Στὶς Παραμονὲς τοῦ Πάσχα» καὶ οἱ «Νικημένοι
τῆς ζωῆς» ἀνοίγει καινούργιο δρόμο στὴ Θεατρικὴ
Τέχνη· ὁ Στεφ. Μόρφης μ' ἓνα δίπραχτο δραμα-
τάκι του : οἱ «Νεκροθάφτες» ξεφεύγει δλότελα ἀπ'
τὰ σύνορα τῆς θεατρικῆς ρουτινορουκέτας κ. ἀ. π.
κι ἀνάμεσό μας βρίσκονται τὰ σατυρικὰ ταλέν-
τα ποὺ θᾶγραφαν τὴν κωμῶδια—χωρὶς νὰνα κωμο-
δία—Φάρσα τοῦ κ. Φαίδωνα, ἀν τοὺς ἀφήνανε οἱ
μεγαλοσιάνοι τῆς Τέχνης...

Εἴμαστε βέβαιοι πὼς ἂν πάμε σὲ θίασο τὰ ἔργα
μας δὲ θὰ τὰ δεχτοῦν, γιατί δὲ θὰ φήσουν οἱ διάφο-
ροι θεατρόφιλοι... Κι ἂν τὰ δεχτοῦν, ἄλλη φορὰ δὲ
θὰ ξαναδεχτοῦν νὰ παίξουν κάτι δικό μας, ἀφοῦ τὴν
ἄλλη μέρα θὰ ὀργιάζουν στίς ἐφημερίδες οἱ **Κριτι-
κοί** ! φοβούμενοι μὴ τοὺς καταπατήσουμε τὰ περ-
σόλια ποὺ φυτρώνουν ἀπλόχερα τὰ λούλουδα, τὰ
«πασοστά». Καὶ θὰ φωνάζουν οἱ μεγάλοι σφραγι-
ζοντάς μας τὶς πόρτες : «Ἐν μειράκιον ξυνέγραψεν
ἔργον θεατρικὸν πλήρες ἀνοσιῶν. Ἀποροῦμεν πὼς
ὁ θίασος κτλ.»

Γι' αὐτοὺς καὶ γι' ἄλλους λόγους ἤθελα τὸ «Μα-
νιφέστο» νὰταν ἀληθινὸ, γεμάτο ἐπαναστάση. Ἦθε-
λα ὁ φίλος Λαπαθιώτης νᾶγραφε πιὸ ὠμά, ἔχι ἀό-
ριστα καὶ τραγουδιστά— καὶ νὰ καλοῦσεν ὅλους τοὺς
νέους ποῦχουν κουράγιο καὶ πέννα στὰ χέρια τους
νὰ ἐνωθῶνε—καὶ συγκορητοὶ νὰ ριχτοῦνε στὸ
νέον ἀγῶνα γιὰ νὰ φανῇ μιὰ μέρα κι ὁ γῆλιος στὰ
οὐράνια τῆς Τέχνης...

Διάβολε ! Ἰστοτερα ἀπὸ δυὸ νικηφόρους πολέ-
μους, καιρὸς νὰ ξυπνήσῃ καὶ τὸ κοινὸ ποῦ διαβά-
ζει... Ἄρκετὰ ὀργιάσαν στὴ καμπόουρα του οἱ διάφο-
ροι τεχνίτες...

Γι' αὐτοὺς καὶ γι' ἄλλους λόγους περιμένουμε
τὸν φίλο Λαπαθιώτη νὰ μᾶς παρουσιάσῃ κάτι πιὸ
θετικὸ ἀπ' τὸ «Μανιφέστο» — κουράγιο χρειάζεται
— τὸ γάντι ἂς μείνῃ στὴ μπάντα— γιὰ τὸν καινούρ-
γιον ἀγῶνα. **Ἐνωμένοι ὅλοι** ἂς βάλουμε κάθε μπα-
γαπόντε, κάθε «Capitano della pleba e della piaz-
za» στὴ θέση του. Ἄς δείξουμε τὶς πληγὰς τῆς φι-
λολογίας, μὲ τὸ νυστέρι στὸ χέρι μας, ἂς σκίσουμε
καὶ ἂς πετάξουμε τὰ σάπια τὰ κρέατα κι ἂς στη-
λώσουμε ἀγνάντια τὴν ἀγνή δημιουργικὴ μας ἐργα-
σία. Στὸ κεφάλι ἡ βαριά· γιατί νὰ σκιαζόμαστε;....
Χτύπημα ἄγριο μὲ κάθε μέσο καὶ κάθε πολεμικὴ...
λύπησῃ δὲν τοὺς χρειάζεται... Ἄς ἀνοίξουμε τοὺς
καινούργιους τῆς Τέχνης δρόμους... Ἄς δείξουμε
ποῦ οἱ μελλοῦμενες γενιὲς πρέπει νὰ τραβᾶνε

και από ποιούς πρέπει να δραματίζονται αληθινά και τίμια.

«Ας κατέβουμε στο λαό να του ανοίξουμε τα μάτια... να τὸν γλυτώσουμε από τούς Ραβιαίσιδα-γράφους... Ας κάνουμε ὅ,τι ἔκανε ὁ «Νουμάς» σὲ περασμένα χρόνια, μὰ ὄχι μὲ πεζοτράγουδα μὲ «βατράχους και βαλτονέρια», μὰ μὲ πέννα στεγνή, πέννα Λασκαράτου, ἀληθινή, σατυρική, πού νὰ γράφει πονώντας και ὄχι γιὰ θόρυβο.

21 IV.914

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα λάβαμε και τρία ἄλλα γράμματια πού δημοσιεύουμε δὴ περίληψή τους :

Ὁ κ. ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ φρονεῖ πὼς ὅ,τι γίνεται στὴν Εὐρώπῃ και περσότερο στὴ Ρουσία και Ἰταλία, μποροῦσε νὰ γίνεται και δὴ, δηλ. ἡ φιλολογοῦσα νεολαία νὰ πασιζεῖ νανοίγει νέους δρόμους στὴν Τέχνη, μὲ προκήρυξες, μανιφέστα και παρόμοια, μὰ δὲ γίνεται και ἡ νεολαία μας, λέει, ἀδρανεῖ ἀπὸ «ἔλλειψη πνευματικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν νέων». Και συμπεραίνει: «Ἐνα σύλλογο σάν τὴ «Φσιτητικὴ συντροφιά» μ' εὐρύτερες βλέψεις και ἀφήνοντας καταμέρος τίς μικροφιλοδοξίες πού θανάτωσαν τὴ μακαρίτισσα, μού φαίνεται πὼς μποροῦμε νὰ κάνουμε, φτάνει νὰ θέλουμε νὰ δουλέψουμε σοβαρά και ὄχι νὰ παίξουμε. Ὅσο γιὰ τὴν πρωτοβουλία, δὲ μὰς λείπουνε νέοι πού ὅλα τὰ συγκεντρώνουν και πού εἶναι παράξενο πὼς ἴσμε σήμερα δὲ θελήσανε νὰ σταθοῦνε ἀρχηγοὶ σὲ κάποια κίνηση πού νὰ τὴ ρυθμίξῃ ὁ δυνατὸς παλιμὸς τῆς ζωῆς»

Ὁ κ. ΝΙΚΟΣ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ συχαίρει τὸν κ. Λαπαθιώτη πού «σῆκωσε τὴν κόκκινη σημαία κατὰ τῶν διαφόρων τεχνοκαπήλων» και συμπεραίνει: «Ἐδὼ και λίγους μῆνες ὅπου εἶχα πρωτογυρίσει ἀπὸ τὴν Ἀμερικανική εἶχα προτείνει σὲ μερικοὺς νέους νὰ ιδρύσουμε ἕνα σύλλογο κατὰ τὸ πρότυπο τῶν Ἀμερικανικῶν «Χριστιανικῶν ἐταιριῶν τῶν νέων» (Young men Christian association) ἀλλ' ἂν και στὴν ἀρχὴ συμφωνήσαμε και κάμαμε και μεγάλες ἐνέργειες, τὸ ζήτημα κοιμήθηκε. Πιστεύω πὼς αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ σταθῶμε πὴ τυχροί, ἢ καλύτερι πὴ ἐνεργητικοί».

Ὁ κ. ΝΙΚΟΣ Ι. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ δὲ συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Λαπαθιώτη, μὰ βρίσκει πὼς τὸ «Ματιφέστο» γράφτηκε ἀφρόντιστα, ἀμελέτητα και ἄδικα. «Γιὰ κείνους πού λέει (και αὐτὴ εἶναι ἡ σπουδαιότερη παρατήρηση τοῦ κ. Σταθ.) πὼς μῆχαν μέσα στὸ ἄλλος τῆς τέχνης και τούς καλεῖ ἀνάξιους και μικρανθρώπους, εἶναι ὅλοι νέοι πού στὰ περασμένα χρόνια, μὲ ὄλη τους τὴ φιλολογικὴ δύναμη, ἂν εἶχανε τέτια, εἶχανε ριχτεῖ στοὺς παλιούς. Μήπως γέρασαν και αὐτοὶ γιὰ δὴ τρία χρόνια; Ἔτσι δὰ πού τὰ λέει ὁ κ. Α. θὰ ζηταντήσουμε νὰ μὴ μποροῦμε νὰ διακρίνουμε τούς νέους ἀπὸ τούς παλιούς. Θὰ παρακαλέσω λοιπὸν τὸν κ. Α. νὰ μού ὀρίσει ποιὲς παίρνει γιὰ νέες και ποιὲς γιὰ παλιές ἰδέες πού ἔχουνε οἱ γέροι».

ΞΑΝΑΣΤΡΟΦΑ

Ἐγύριζε στὰ κράκουρα τῆς ἐπιστήμης θέριμα,
Τῆς Πολιτείας καλεστὸς και δουλευτῆς πιστὸς
Κι ἀπὸ κοντὰ του ἔπαιρνε τόλδορσοῦ του πνεύμα,
Τῆς μούσας και τῆς μάννας του γαλάρικος βλαστὸς.

Σὲ λίγο καταστάθηκε σὲ θέση πὴ μεγάλη...
Ἐγράβηξε τ' ἀδέρφι του στὸν Παρνασσὸ ψηλά...
Κι ὁ κόσμος ὁ ἀνήξερος τὴ μία και τὴν ἄλλη
Φορὰ, ρωτοῦσε ἄπραγος νὰ μάθῃ πὴ καλά :

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ λανταβὸς πού μόνος του μιλάει
Κι ἄκοπα στίχους και ὁμορφιὲς στὸ στόμα του κυλάει;

— Τοῦ Ἐπαρχου ὁ ἀδερφός !

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ σοβαρὸς ὁ Ἄρχοντας πού πάει
Μὲ τὰ χρυσὰ παράσημα στοῦ Βασιλεῦ τὸ πλάι ;

— Τοῦ ποιητῆ ὁ ἀδερφός.

Μεσολόγγι

X. II.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Ἐκτίθεται εἰς τὸ Δημαρχεῖον ἐπὶ 15 συνεχεῖς ἡμέρας, ἤτοι ἀπὸ τῆς 13ης μέχρι και τῆς 27ης Μαΐου ἔ. ἔτους, ὁ πρῶτος συμπληρωματικὸς φορολογικὸς κατάλογος τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς Β κατηγορίας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν τῆς τριετίας 1913—1915, περιλαμβάνων τοὺς ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1913 δηλώσαντας και τοὺς δυνάμει ἐκθέσεων καταταθέντας.

Προσκαλοῦνται ὅθεν οἱ ἐνδιαφερόμενοι συμπολίται, ὅπως λάβωσιν ἐγκαίρως γνῶσιν αὐτοῦ και ποιήσωσι τὰς τυχόν ἐνστάσεις των.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω νομίμως.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 7 Μαΐου 1914.

Ὁ Δήμαρχος

ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ—ΚΟΥΚΛΑΡΑ

(Ὁδὸς Ἐταδίου 42)

Βρίσκονται ὅλα τὰ φιλολογικὰ, νομικὰ, ἰατρικὰ, καθ' ὅλα και ὅλα τὰ βιβλία τὰ γραμμένα στὴ δημοτικῇ.

ΨΥΧΑΡΗ Ἄγνη—Ὀνειρο τοῦ Γιαννίρη — Στὸν ἴσκιο τοῦ Πλατάνου (δρ. 1,50 τὸ ἕνα),

ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ. Ἀρχισυντάχτης — Ἀπόγονοι (δρ. 1 τὸ ἕνα),

ΣΠ. ΜΕΛΑ. Τὸ χαλασμένο σπίτι (δρ. 1).

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχότης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άφ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δο. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις έπιτοχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (3 δο την τριμηνία).—Κανένας δε γράφεται συντρομητής ά δέν προπληρώσει τη συντρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κίοςκια, και στις έπιτοχίες στα πραχτορεία των Έφημεριδων.

Παραγραφία

ΔΕΝ ξέρουμε τί τελωτικά θά παρουσιαστεί για το εϋφορο μεγαλονήσι Σάσωνα που ζητάει να μās το άρπάξει ή Αλβανία. Θάν της τό δώσουμε ή θά κηρύξουμε τον πόλεμο κατά της Ιταλίας και Άουστρίας, για να μπορέσουμε έτσι νάν τό κρατήσουμε ;

Όστόσο ο τι κι άν άποφασιστεί, έχουμε μιá ιδέα και την υποβάλουμε ταπεινά στην Κυβέρνηση. Άν άποτύχει άφριο στη βουλευτική έκλογή ο κ. Γ. Πόπ—πράμα σιγουρότατο,—νάν τον έστείλει Γενικό Διοικητή στη Σάσωνα, που τόσο τρωφερά την έρωτεύεται, για να γλυτώσουμε και μεϊς μιá και καλή πιά άπό τις πατριωτικές κραυγές του

ΠΡΕΠΕΙ να πιτύχει στην άδριανη έκλογή ο Κυβερνητικός υποψήφιος, όχι για να δυναμώσει ή Κυβέρνηση, που ένας ψήφος παραπανιστός ούτε ζεστό ούτε κρύο της κάνει, μα για να χτυπηθεί άκόμα μιá φορά ή φαυλοκρατία που δέν τό έννοει να φύγει άπό τά παλιά της τά συνήθεια και να πολιτευτεί κάποιος, ά; τό ποΐμε, νεοελληνικότερα. Διαβάστε τις «Αθήναι» και άλλα αντιπολιτευόμενα φύλλα και θά δείτε Όλο προδοσίες και μηχανοραφίες ξεσκεπάζονται. Άμέ ή Σάσω ; Λίγο έχετε κι αυτό, να παραχωρήσουμε έδαφος Έλληνικό στην Αλβανία ;

Καιρός να δοθεί άφριο σ' ένα άκόμα μαθημάκι σ' αυτούς τους υπερπατριώτες για νάρθουνε όπωςδηποτε στα συγκαλά τους.

ΕΝΑ κοριτσάκι στη Φλώρινα, ή μαθήτρια Πηνελόπη Θεοδώρου, έτσι μίλησε στο Βασιλιά :

«Λατρευτέ μας Βασιλιά. Καρτερούσαμε αιώνες όλόκληρους τη σημερινή ήμέρα, με σβυσμένα μάτια στο σκοτάδι της σκλαβιάς τό μισητό, και πάντα είχαμε στραμμένη σέ σένα την έλπίδα μας, σάν όμως μās έλευθέρωσε με τό άλόγιστο σπαθί σου, δέξου την ευγνωμοσύνη μας μέσα σ' αυτά τά λουλούδια, που οι μαθήτριες του Παρθενναγωγείου σου έμαζεύσαμε άπό τά αίματωμένα χώματα της πατρίδας μας». (Έφημ. «Έθνος», 10 Μαΐου, σελ. 2).

Και στη Λαψίστα της Μακεδονίας ένα παιδάκι, ο μικρός μαθητής Κάτσαινας, μαζί με τά λουλούδια που τού δωσε του πρόσφερε και τά λουλούδια τούτα της ψυχής του:

«Έξου, λατρευτέ Βασιλιά, τά λίγα τούτα λουλούδια. Δέν είναι σάν και πρώτα γλωμά και άσθενικά, κίτρινομένα άπό τις πίκρες της σκλαβιάς. Έχουν τό άρωμα του πολιτισμού, τη δροσιά της λευθεριάς που μās έχάρισες. Είναι κομένα άπό χέρια που είναι πρόθυμα σέ κάθε στιγμή να εργαστούνε για την τιμή και τη δόξα του θρόνου σου. Είναι τό μόνο δώρο που είχαμε να σου προσφέρουμε, άφου τό άλλο την καρδιά μας, άπό καιρό σ' την έχουμε δοσμένη». («Έστία» 13 Μαΐου, σελ. 3)

Νά δασκάλοι μιá φορά. Και μακάρι νάν τους μοιάσουνε και οι δασκάλοι της παλιάς Ελλάδας.

ΠΟΣΟ θάν τις χάρηκε αυτές τις προσφώνησες ο Βασιλιάς μας, φαίνεται κι άπό τούτο :

Σέ κάποια Μακεδονίτικη πόλη, κάποιος λογιώτατος μιλώντας του, του είπε πως τό χειμώνα τόν περνάνε καίγοντας ξύλα στην έστία.

— Τζάκι πές το, χριστιανέ μου ! τού παρατήρησε ο Βασιλιάς χαμογελώντας.

Κ' έτσι τόν έρχόμενο χειμώνα θάναγκαστεί ο λογιώτατος να ρίξει στο τζάκι, και την έστία του μαζί με τους ρητορικούς λόγους του Μιστριώτη για να ζεσταθεί.

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ νιάτα άρχινήσανε να κουνιόνται. Σημάδι καλό κι αυτό... Σάνει να μην κουραστούνε γλήγορα. Και δε θά κουραστούνε, άν τά κινήματά τους δέν είναι νευρικά, άσυλλόγιστα, μα με τάξη, με σκέψη, με ρυθμό.

Ό «Νουμάς» που θνοιξε τις στήλες του διάπλατα άπό τά πρώτα πρώτα φύλλα του στους νέους, με ξεχωριστή χαρά χαιρετάει την άπόφασή τους και τούς δίνει άπό τώρα όλη του την υποστήριξη.

Βγήκε ή μελέτη του

ΙΔΑ : «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

Έκδοση του περιοδικού «Γράμματα» της Αλεξάνδρειας και πουλιέται 50 λεπτά στα γραφεία μας και στο Βιβλιοπωλείο Βασιλείου —Κουκλίρα (όδός Σταδίου 42).

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ (*)

Όλα του κόσμου

Όλα του κόσμου ονειράτα κι η Άγάπη ονειροκρίτης
Με δυο ματιές που τὰ ἔξηγεῖ, τὰ λέει μ' ἓνα φιλί της.

Ἀναδυομένη

Μικριά του ἡ Κόρη ἀγγερινὸς καὶ τοῦ Πελάου
[φεγγάρι,
Τὸ ἀφροπλισμένο της κορμί τοῦ Νοῦ του ἀφίνει μόνο
Ναγκαλιαστεῖ μὲ ὕψη ἡ Χαρὰ τοῦ Γυρισμοῦ ἔχει χάρη
Καὶ μὲ ὅσο ἀφίνει ὁ Μισομῶς στὸ ἀρμένισμά του
[πόνο.

Παράκληση

Σὰν ἀλολιάζει ἡ θάλασσα καὶ βρύχεται τὸ Κῆμα
Καὶ χιή ἀνοίγουν στόματα κι εἶναι ὁ βυθὸς τους
[μνήμη,
Ἡ Προσέχη ὡς θυμίαμα στὸν Πλάστην ἔμπρὸς ἄς
[φτάνει,
Μάνας νὰ γίνετι ἀγκαλιὰ κάθε τῆς Γῆς λιμάνι...

Ἡσκιος στὸ γιालὸ

Τῆς λευκοφόρου κορμισιάς τὸν Ἡσκιό, καθὼς πέφτει
Στῆς γαλανῆς μου ἀκρογιαλιάς τὸ διάφανο καθρέφτη,
Θαρρῶ πὼς εἶναι τὸ κορμί, πὸν σὺν μαυροφορέσει
Νὰ φύγει ἀπὸ τὰ βάθη της ποτὲς δὲ θὰ μπορέσει.

Ἡ εὐτυχία

Στὴν ἀπαλάμη σου φιλάκια
Μοῦδινε τὸνειρο νὰ πῶ
Μοῦ εἶπες : εἶναι ὄνειρο καὶ κοίμον
Κι εἶπα σου : « Ἄς μὴν ξυπνήσω πῶ...

Παρομοίωση

Στῆς κλωσάνης τῶν γιालοῦς χαρῆς, λές, εἶναι οἱ γλάροι,
Ποῦ μέσ' στὶς μαῦρες σιγναιριές τοῦ φεγγαριοῦ ἔχουν
[χάρη...

Τὰ περασμένα

Τρεχαντηράκι δλάρμενο σακρόνει ἡ Ἐνθύμησή μου
Καὶ μὲ πάντ' ἄγρυπνο τὸ Νοῦ, ἐπιδέξιο τιμονιέρη,

Πλέει, τοῦ σπιτιοῦ ἡ ἀμίλητη, τριγύρω στὸ νησί μου,
Θωρώντας τὰ ὄσα ἐχάρηκε, τὰ ὄσα οἱ καιροὶ εἶχανφέρει.
Μὰ ὁ Νοῦς θωρεῖ τὸ Πέλαγος, τὸ Ἀῦριο ποθεῖ νὰ ξέρει!

Ἐπιστροφή

Βραχάκι μου ἀφροσκέπαστο κι ἄν ἔμοιασες μὲ μνήμη,
Ποῦ νυχτοκλαίει καὶ μύρεται τῆς ξενητεῖας τὸ Κῆμα,
Πρῶμο Ἄγεράκι ἀνάστησε ψυχὴ τὴν πλανεμένη,
Καὶ ὁ Γυρισμὸς τήνε φιλεῖ στὰ στήθη του γυρμένη.

Στεριά καὶ θάλασσα

Πουλάκι ἡλιοταξίδευτο στὸν κρίνο ἀλαφροστέκει
Καὶ τραγουδάκι τοῦ Ἀπριλιοῦ στὴν εὐωδιά του πλέκει,
Μὰ ἓνα πουλάκι τοῦ γιालοῦ στάφρόκριννα ὄ, τι λέει
Πικρὸ ἔρχεται ἀπ' τὸ Πέλαγος, πικρὸ στὰ πέλαα πλέει.

Κυπριασάκι

Κυπριασάκι, θλιβερὸ τί τὴν κορφή σου σάβεις ;
Δυὸ σπίνου ἔμένα τὸ εἶπανε τί στὴν καρδιάσου κρύβεις ;
Ποθεῖς τὴν ὥρα ὁ ξυλευτῆς τὴ ρίζα σου νὰ κόψει
Νὰ πάρεις ἄρμενον φτερό καὶ τῆς γοργόνας ἄρη.

Ἡ κουρασμένη

Γλυροματούσα ἡ θάλασσα στῆς Δύσης τὴ Γαλιάνη
Τὸ ἀποδεμένο της κορμί στὶς ἀμμονδιές ἀφίνει
Καὶ μὲ τὰ στήθη ἀφρόχυτα στὰ πράσινα τὰ θρόνια
Τῶν Νεραϊδῶνε ἀποκουμπάει, σὺν κουρασμένη χρόνια

Ἄνεμοστόφι

Ἐδοῦ ἀνταμόνουνε ὁ Βοριάς μὲ τὴ Νοτιὰ καὶ κλαῖνε,
Μὰ οἱ Ναῦτες-γνώριμοι παλιοί : Τί ἔχουνε, τί τοὺς λένε.
Καὶ οἱ Ἄνεμοι, σὺν νὰ ἐτάραζαν τὴ μαύρη ἀντάμω-
[σίη τους,
Ἄλλοφρνοι τοὺς ρίχνουνε συντρίμια στὸ νησί τους.

Νυχτοφέγγισμα

Τὸ φεγγαράκι ὀλόγιμο στὰ αἰθέρια του ὡς ἀνάβει
Φεγγοβολάει τὸ Πέλαγος καὶ παίρνουν φῶς οἱ Κάβοι.
Μὰ πίσωθε ἀπὸ τοῦ Νησιοῦ τὸ ξέφαντο ἀκροτήρι
Νυχτοφωτάει τοῦ ἀγρίστου, πικροῦ Καρσιβοκρή.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

(*) Κοίταξε ἀριθ. 523, 521 καὶ 525.

ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΥΡΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (*)

Ἡ Ἑλληνική Ἐκκλησία ἐτι εἶχε μεγαλύτερη παρὰ κάθε τι ἄλλο ἐπίδραση, ὅπως καὶ εἶναι γνωστό, φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τούτων : Ὁ Χριστὸς λέγεται ὅπως καὶ Ἑλληνικά : Iisous Xristós. Καὶ ἡ παπαδιά papadiya. Ἴσως γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἢ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐπίδραση τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἶναι ἀπαράλλαχτα τὰ Ἑλληνικά (Ῥωμαϊκὰ πὺρ σωστά) μὲ τὴν διαφορά ἐτι ἀντὶς τὴν κατάληξιν --ας ἔχομε ἡμίφωνο i.

Ἀνεξάρτητα τώρα ἀπ' αὐτὰ τὰ ξενικά στοιχεία ἢ Βουργάρικη γλῶσσα εἶναι μιὰ παραλλαγή τῆς Σλαβόνικης. Καὶ ὅπως οἱ ἄλλες Σλαβικές, εἶται καὶ αὐτὴ συγγενεὺς μὲ τὴς Γερμανικῆς καὶ τὴς Ἑλληνολατινικῆς. Πρὸς. Ὁgeun=φωτιά (Λατ. ignis), voda—ὑδωρ, peutel—πετεινός, piyeu—πίνω, nog—ἄνωξ—unguis, jena—γυνή, agne—agnus—ἀμνός, meugla—ἡμίχλη, gnyezdó μὲ τὸ γερμ. nest (φωλιά), myáko—μαλακός, younoscha—juvenis, brat (ἀδερφός. —φράτηρ, mérika—μέτρον, igo—ζυγός, zvezda—sidus—ἄστρον, pépel—(στάχτη)—παιπάλη, dávan dare (dáfte mi—δώστε μου), dar—δῶρον, lyoubve (ἀγαπῶ)—Γερμ. lieben, vijdam (βλέπω)—videre—Γιῶ, sestra (ἀδερφή) Γερμ. Schwester—soror, oko (μάτι)—oc (ulus)—ὄφ(θαλμός), noscht—noct(is)—νοκτός, legk—levis—ἐλαφρός, znam—(γι γνόσκω), mogeu (μπορῶ)—Γερμ. mögen, seúdam (κάθουμαι)—ἔξομαι—sedere, vik—φωνή καὶ vikam (φωνάζω). Γερμ. (arc), deuschterya—θυγάτηρ—tochter (Γερμ.)—daughter (Ἑγγλ.), sol—ἄλας, ou domá (σπίτι μου)—domus—δόμος, svinyá (γουρουνόπουλο)—schwein (Γερμ.), grad (χαλάζι)—grando, sneug (χιόνι)—nix—νεφ (ás)—schnee (Γερμ.), ssol (καρέγλαι)—(Γερμ.)stuhl, ovtsá—ὄϊς—ovis, pod (ἀποκάτω)—ποδός, ramo—ὄμος—humerus, sam (μόνος)—simplex)—ἄπαξ, vetcher (θηλ.)—ἑσπέρα—vesper κτλ. κτλ.

Καὶ τὸ reuká (χέρι) ἴσως συγγενεὺς μὲ τὸ χεῖρ καὶ τὸ priyatel (φίλος) θυμίζει τὴν Παριζιάδα στὸ Ἰνδικὸ δράμα πού μετὰφρασε ὁ Κ. Θεοτόκης καὶ τὸ vesel (χαρούμενος) τὸ ἐκγλος, τὸ ako (ἄν) τὸ λακωνικὸ αἶκα, τὸ vetcher τὸ ἔτι, τὸ vseuki (κάθε) τὸ ἐκ(αστος), τὸ vsécoga (πάντα) τὸ ἀεῖποτε, τὸ pou-schyeu (καπνίζω), τὸ φουσῶ, τὸ pravyeu (κάνω) τὸ πράττω, τὸ gam (τρόγω) β' πρ. gadésch τὸ edere, τὸ meúdeur (σοφός) τὸ μῆθος, τὸ tchoudo (θῆμα) τὸ ψεύδος, τὸ maslo (βούτυρο) τὸ μάσσω, τὸ Keús-

(*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ περαιομένο φύλλο.

chta (σπίτι) τὸ ρήμα κεύθω, τὸ jeláyeu (πιθουῶ) τὸ γελῶ, τὸ smeyeu se (γελῶ) τὸ μειδιῶ, τὸ zashchjó ? σάμπως ἔχει σκέση μὲ τὸ διατί; καὶ τὸ zashchitoto μὲ τὸ διοτί. Καὶ τὸ Kon' (ἄλογο) δὲν ξέρω μήπως ἔχει σκέση μὲ τὸ equus κτλ. κτλ. Πρὸς. ἀκόμη καὶ prodávam (πουλῶ) μὲ τὸ ἀποδίδομαι.

Τὰ ἀριθμητικά, εἶναι καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴς ἴδιες ρίζες πάνου κάτω μὲ τὰ ἑλληνικά καὶ λατινικά : edin, énas, dva, δύο, tri, τρία, tchetiri, τέσσερα, pet, πέντε, schest, ἕξι, sédecum, ἑπτὰ, óseum, ὄχτώ, dévet, ἑννιά, désset, δέκα, trideset, τριάντα, sto, ἑκατὸ κτλ.

Καὶ οἱ ἀντωνυμίες τὸ ἴδιο : az=ἐγώ, mene καὶ me=ἐμένα καὶ μέ, ti—ἐσύ, tebe=ἐσένα, te=σέ, τοῖ, τυα, to=αὐτοί, ἡ, ὁ, go=αὐτόνε, ya—αὐτήνε, nie=ἐμεῖς, vam=σ' ἐσᾶς, Κοῖ; ποιός; Κογá; ποιά; m i, moya, moc=δικός, ἡ, ὁ μου, tv i, tnoya, tv i c=δικός, ἡ, ὁ σου κτλ.

Ἀντὶς ἄρθρο ἢ Βουργάρικη γλῶσσα μεταχειρίζεται τὴν σλαβόνικη δειχτική ἀντωνυμία, καὶ ὄχι στήν ἀρχὴ τῶν ὀνομάτων, παρὰ στὸ τέλος, ἐνωμένη σὲ μιὰ λέξη. Κ' ἡ κλίση στὰ ὀνόματα σκεδὸν ἐλείψε καὶ τὸ περισσότερο βροηθεῖται ἀπὸ προθέσεις.

Ἄρθρο τῶν ἀρσενικῶν εἶναι ἰ' γιὰ τὸ ὑποκείμενο (θηλ. τὴν ὀνομαστική) καὶ a ἢ ya γιὰ τὸ ἀντικείμενο (τὴ γεν., δοτ. καὶ αἰτ.). Τὰ τελικά ἀπρόφερτα φωνήεντα μένουσιν καὶ προφέρονται μπρὸς ἀπὸ τᾶς τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἀρσενικῶν, ὄχι καὶ τῶν θηλυκῶν, γίνονται μπρὸς ἀπὸ τὸ a ἢ ya (αὐτὰ τὰ πρότερα τελικά φωνήεντα ἢ δὲν τὰ γράψομε καθόλου ἢ τὰ δείξομε μ' ἀπόστροφο στὴ θέση τους). Τῶν θηλυκῶν ἄρθρο εἶναι μόνο ta, τῶν οὐδέτερον to. Πληθυντικὸ ἄρθρο τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ tye, τῶν οὐδέτερον ta. Π. χ. peut=δρόμος, peuteut=ὁ δρόμος, χleb'=ψωμί, χlébeut=τὸ ψωμί, pátká páπια, pátkata ἢ páπια, riba ψάρι, ribata τὸ ψάρι, vodáta τὸ νερό, sélo χωριό, séloto τὸ χωριό, kaféto ὁ καφές, másloτο τὸ βούτυρο. Πληθ. priyatelitve οἱ φίλοι, jeniitve οἱ γυναῖκες, seláta τὰ χωριά.

Λοιπὸν γένη γραμματικὰ ἢ Βουργάρικη γλῶσσα ἔχει τρία. Καὶ κλίσεις ὀνομάτων ἐπίσης ἔχει τρεῖς. Ἡ α'. κλίση περιλαμβάνει τὰρσενικά ὀνόματα ἢ β'. τὰ θηλυκά (καὶ μερικὰ ἀρσενικά μὲ κατάληξιν θηλυκοῦ) καὶ κατάληξιν ἔχει -a, -ya ἢ ἀπρόφερτο φωνήεντο (τὸ yer málak) καὶ ἢ γ'. τὰ οὐδέτερα μὲ κατάληξιν -o-e (καὶ μερικὰ ἀρσενικά μὲ οὐδέτερον κατάληξιν). Π.χ. α'. κλ. χlébeut'—αἰτ. χléba, koi-neut' ἄλογο—αἰτ. konya. Β'. κλ. ὄν. καὶ αἰτ. jennáta (καὶ ἀρσ. δευτεροκλ. slougáta, ὁ ὑπηρέτης καὶ τὸν ὑπηρέτη). Γ'. κλ. ὄν. καὶ αἰτ. Deutétoto (τὸ παιδί) (καὶ ἀρσ. Tchitchoto=ὁ θεός, τὸ θεῖο). Στῆ

Γενική και Δοτική μπαίνει μπρός ή πρόθεση να σέ όλα.

Ἡ Κλητική είναι ὁμοία με τὴν ὀνομαστική. Πολλές φορές ὁμοῦς ἢ κλητική τῶν ἀρσενικῶν, ἀκόμη και πολλῶν θηλυκῶν τελειώνει σέ—ο και —ο: Gospodin (κύριος) κλ.=gospodine. Bog' Θεός) κλ. b'ije moï! (Θέ με!), sestra (ἀδερφή) κλ. draga sestro! (ἀγαπητή ἀδερφή!), māika (μητέρα) και māma (μαμά) κλ. māiko! māmo!, baschtā (πατέρα) κλ. tātko! tāte! κτλ.

Ἡ κατάληξη τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐσιαστικῶν τῆς α'. κλίσης είναι—i: priyateleut'—priyatelitey. Μόνο πού ὑπάρχουν και μερικὲς ποικιλίες. Ἡ ἴδια κατάληξη και στή β'. κλίση θηλυκῶν και ἀρσενικῶν: jenāta—jenitye, slougāta—slougitye. Τὰ οὐδέτερα σέ-ο κάνουν πληθυντικὸ σέ-a: selo—selā. Τὰ σέ-ο κάνουν σέ-a ἢ-eta=momtsé(ἀγόρι)—momtséta. Τὰ σέ-ο κάνουν σέ-ia=outchenie (σουδὴ)—outcheniya. Τὰ σέ-me κάνουν σέ-menā: vréme (καιρός)—vremenā.

Στὸ ἐπίθετο συμβαίνει πάνου κάτω ἔ,τι και στὰ Γερμανικά. Ὅταν τὸ ἐπίθετο είναι κατηγορούμενο, μένει ἄκλιτο, ἀνάλλαγο ὅταν είναι προσδιορισμὸς ἐπιθετικός, κλίνεται, ἐνῶ τὸ οὐσιαστικὸ πῶναι μαζὶ μένει ἄκλιτο.

Τὰ τρία γένη τοῦ ἐπίθετου κάνουν ἔτσι: béli' (ἄσπρος), béla, bélo. Dobeur' (καλός), dobrā, dobtū.

Τοῦ πληθυντικοῦ κατάληξη και γιὰ τὰ τρία γένη τοῦ ἐπίθετου είναι: i: béli, dobtū.

Μαζὶ με τὰ ἄρθρα τὰ ἐπίθετα σηματοῖζονται ἔτσι: bélii, bélata, bélotō—πληθ. bélitye. Dobrii, dobrāta, dobtōto—πληθ. dobtitye (πληθυντικὸ ἄρθρο και γιὰ τὰ τρία γένη είναι τυχ).

Γενικά κείνο πού μπορεί νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς στὴν κλίση οὐσιαστικῶν και ἐπιθέτων είναι ὅτι οἱ κατάληξεις δὲν ξεμακραίνουνε πολὺ ἀπὸ τίς γνωστές ἑλληνικὲς και λατινικὲς.

Τὸ συγκριτικὸ βᾶθμὸ τὸν κάνουν τὰ ἐπίθετα και τὰ ἐπιρρήματα με τὸ πρόθεμα po-: po-mnōgo (πὺ πολὺ) και τὸν ὑπερθετικὸ με τὸ nai—: nai-mnogo==τὸ πολὺ πολὺ.

Τῶν ταχτικῶν ἀριθμητικῶν κατάληξεις είναι:—ti-ta-to. Ἀλλὰ και ἄλλιως: vtori, a, o==δευτέρος, η, ο, sédmī, a, o==ἕβδομος, η, ο, δηλ. ὅπως και στὴν ἑλληνική γλώσσα. Τὸ ἐπιρρημα τῶν ταχτικῶν ἀριθμητικῶν είναι ἴδιο με τὸ οὐδέτερο. Και ὅλα τὰ ἐπιρρήματα πού γίνονται ἀπὸ ἐπίθετα τελειώνουν σὺν τὸ οὐδέτερο ἐπίθετο.

Στις χητικὲς ἀντωνυμίες τὸ οὐδέτερο τελειώνει σέ—e: moï, mōga, mōe Ἀλλὰ σ' ἄλλες ἀντωνυμίες είναι—ο: droug', drouga, drougo = ἄλ-

λος, η, ο. Ἡ μετοχή είναι και αὐτὴ σὺν ἐπίθετο.

Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἴσα με τὸ ἐφτά ἔχουνε και ὑποκοριστικά, πού τὰ μεταχειρίζονται στή σπιτική γλώσσα, συνήθως στὸ παιγνίδι: edninko, dvénki, trinki κτλ. Πρὸβλ. και τὰ δικά μας=διάρι, τριάρι, πενταρούλια κτλ.

Τῆς α'. κλίσης τὰ οὐσιαστικά, ὅταν ἔχουν ἀριθμητικὸ προσδιορισμὸ, ἐνῶ είναι πληθυντικά, δὲν παίρνουν τὴν κατάληξη τοῦ πληθυντικοῦ, ἀλλὰ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς. Π. χ. dva bōla=δὺ βῶδια (bol' βῶδι),

Τοῦ χητικὸ ἐπίθετο συνειθισμένη κατάληξη είναι ἢ—ski: outchítelski=καθηγητικός. Beul'garski=βουργάριος.

Τῶν ἐθνικῶν οὐσιαστικῶν και ἄλλων προσηγορικῶν πού είναι χητικὰ ἢ σημαίνουν ἐνέργεια ἢ ἐπάγγελμα κατάληξεις συνειθισμένες είναι γιὰ τὰ τρία γένη:—ets',—ka (ἢ-itsa),—tse: Makedōnets' Makedōnka, Makedōntse, teurgōvets' (ἐμπορος), teurgōvka, teurgōvtse, και—in', ka,—tse: beulgarin', beulgarka, beulgartse, hrājdanin' (=ἀστός: grad' ἢ πόλη), grājdanika, grājdanitse. Τὸ θηλυκὸ γίνεται και σέ Kinyā: Greukinyā (Ἑλληνίδα), Tourkinya (Τούρκα).

Ἄλλη ἐπιθετικὴ κατάληξη είναι—nik',—nitsa—nitse.

Τῶν χρονικῶν ἐπιθέτων ἢ συγχρότερη κατάληξη:—schen,—schna—snhno. Πρὸβλ. —ινός,—ινή,—ινόν. Και τὰ πολλαπλασιαστικά ἔχουν κατάληξη:—en',—ina,—ino: dvōino=διπλό.

Συχνὴ κατάληξη γιὰ τὰ οὐσιαστικά πού σημαίνουν τὸ πρόσωπο πού ἐνεργεῖ είναι ἢ—tel': outchitel' (καθηγητής), meutchitel' (μάστορας), osvoboditel' (λευτερωτής), priyatel' (φίλος) κτλ. Ἐχουν τέτοια και Λατινικά=imperator, orator, director.

Θηλυκὰ ἀφαιρεμένα ἔχουνε συχνὰ τὴν κατάληξη—ost: lyoubéznost=συμπαθητικότη, rādost=χαρά (*).

(Στάλλο φύλλο τελιώνει) ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ

(*) Στὸ περασμένο φύλλο μείνανε τὰκόλουθα λάθια:

Σελ. 117 στήλ. β'. ἀράδα 11 ἀντὶ μιλήσομε » μιλή-
[σομε

» 118	» α'.	» 19	» γμι	» γμ
» »	» »	» 24	» seriogen	» seriozen
» »	» »	» 29	» tutum	» tutun
» »	» »	» 40	» guilo	» gnilo
» »	» »	» 44	» αὔτες	» αὔτεις

ΕΙΡΗΝΗΣ Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΔΕΟΠΛΑΣΤΗΣ (*)

....Και ή αύγή απλώθηκεν ελόγυρα στην πλάσι γλυκειά, ρίχνοντας ένα όνειρεμένο αγνόφεγγος στα έλαφροφουσώματα της γής, που άνάσαιναν με μιάν ήδυπάθεια γυναικεία.

Τά λουλούδια φροούσαν στεφάνια από υδάτινα μαργαριτάρια, και μέσα στο θαμπό τρεμούλιασμά ους κρυφάφεγγαν ή φωτιές της ήριδος.

Οι κρεμαστοί σωροί της πρασινάδας, καθώς βουτούσαν, έσχιζαν κάτω και κάτω τα νερά και τότε έβλεπε κανείς δεύτερη αύγή ν' άνεβαίνη βαθεία άπ' της ρυτιδωμένες θάλασσες, λές για να συναπαντηθή με την αύγή των ουρανών, και να δώσουν γύρω άπ' τον κόσμο άναμένο φίλημα.

"Ομορφες σκιές περνούσαν χειροπιασμένες, με μακρούς δλόξανθες πλεξίδες, σαν δεμάτια από χρυσά στάχυα, που έσάρωναν κι' άνέμιζαν σε ύπάργυρο σύγγεφο την κατακαθισμένη δροσιά. Κι' είχαν στο μέτωπο για σύμβολο και για στολίδι τους μιá δέση από της πρώτες ήλιακές άχιζες.

Γαλάζια μάτια ξάνοιγε κανείς παντού, που κυτούσαν μέσα άπ' το θαμπό μυστήριο της αύγης...

"Ω ψυχές μου, ποιές είσθε σεις που ήρθατε να γιορτάσουμε μαζί την 'Ανάστασι !...

Τό φως ξεχειλίζοντας άπ' της κορφές των βουνών έρρεε με ένθενη ήρεμία προς της κοιλάδες.

Και τότε κορδέλλες φωτόπλεχτες έκρέμασαν, που ένωσαν έλο τον κόσμο σε γιγάντιο σύμβολο :

Σε Κύπελλο ξεχειλισμένο από το Νέκταρ της Ζωής !

Και το Κυρίαρχο Ηνεύμα δίνοντάς μου να πιώ τα άγια ξεχειλίσματα με κύτταζεν έτσι, που με θάμπωσε. Γιατί είχε την έκστασι των όνειρων, το βλέμμα του, μιάν έκστασι κυανήν ώσαν τη θάλασσα.

Αιγώθηκεν ή ψυχή μου, γύρω άπ' τα μάτια μου έχύθηκε δάκρυ άγιο.

Σεμνά έσκυψα και άγγιξα τα χείλη... 'Ηταν θυμμάι, σαν ή πρώτη και ή τελευταία μου μεταλαβιά !

'Απάνω στη ρέμβη ξεχάστηκα. Και άρχισα να

βλέπω σε εικόνες έλη την περασμένη μου ζωή, από την πρώτην ένατένισι, από την πρώτη μου όλική κίνησι, ως σήμερα. Το ξεδίπλωμα του έαυτού μου με είχε φέρη μακρούά, τόσο, που δεν αναγνώριζα το παλαιό πλάσμα.

"Ω, πόσες φορές επέθανα και ξαναγεννήθηκα στο διάστημα αυτό. Μά ήταν ώραία ή διαδοχή της ζωής μέσα μου, γιατί με έκανε πειδ' εΐθημα και πειδ' φτερωτά ν' άνεβαίνω τον άνήφορο.

'Αρματοδρομία τρελλή έκανα μέσα στο χάος κι' αυτό μου άνοιγε φιλόστοργα την πλατειά άγκαλιά του.

Γιατί ήταν ή άρχή μου το χάος, και ποιές ξεέρει ; Ίσως να είναι και το τέλος μου...

Κι' εκεί που έβλεπα, εξηγώντας της σκιές των εικόνων, σαν για να ίσθι και ν' άκούση άνάμεσα μου κάποια άλλη, δική μου ψυχή, αντίκαλος βαθύς, παραπονεμένος έφθασεν από πέρα, σαν τη φωνή μου.

"Ως που το τέλος της ιστορίας έφερε και το σταμάτημα της 'Ηχώς, που δε βαρέθηκεν άκόμα ν' άρπάξη άπ' τους άνέμους και να μάς ξαναδίνη τα λόγια μας.

Κι' άκουσα έλα γύρω μου να τραγουδούν με τον τρόπο τον δικό του καθένα :

"Άξιος ! άξιος !

Και ή κόρες με της μακρούς δλόξανθες σαν το στάχυ πλεξίδες μαζεύθηκαν γύρω μου, κυττάζοντάς με στα μάτια έρωτικά.

'Ηταν άναμένες, τα μάγουλά τους έκαιγαν και τα χείλη τους ζητούσαν λαχταριστά τα δικά μου χείλη. Τότε με την ήρεμία κάποιας θλιβερης πομπής, έπέρασε μπροστά μου μιá εικόνα...

Σε βάθος από άγκαλιασμένες καλαμιές σωρός τα κοκκινολούλουδα του κάμπου, που έμιαίξαν με το αίμα των παρθένων...

Μά τίποτα δεν θυμόταν κι' ούτε αισθανόταν τίποτε ή καρδιά μου. 'Ο έρωτας θέλει δροσερά κλωνάρια για να σταθί, άλλωστια φεύγει μακρούά, ούτε το χρυσό φτερό του δεν μπορούμε να διακρίνουμε...

Με μάτι θλιβερό εκύτταξα της κόρες που με παράστεκαν. Κι' αυτές στο κύτταγμα μου έγυραν κάτω κι' έλυσαν τα μαλλιά. Και είδα μπροστά μου ζωντανές της ίτιές των νεκρικών περιβολιών, που έχυναν ποτάμι τα δάκρυα.

— 'Αδελφούλες μου, τους είπα, δεν υπάρχει πιá επιθυμία ούτε πόνος για μένα.

Κι' έχαμογέλασα.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

(*) Κοίταξε όριθ. 519, 520, 521, 522, 523 και 524.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ. — «'Η' Ορθογραφία μας». — Σὺν τελευταίῳ τόμῳ τοῦ «Δελτίου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου», δημοσιεύεται μιὰ πλατιά μελέτη τοῦ κ. Μανόλη Τριανταφυλλίδη γιὰ τὴν «'Ορθογραφία μας». Ἐξετάζει ὁ συγγραφέας ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, ἱστορικὰ καὶ πρακτικὰ, τὸ ζήτημα τῆς ὀρθογραφίας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας καὶ φτάνει στὸ συμπέρασμα πὼς τὸ πρόβλημα τοῦτο πρέπει νὰ λυθῇ σύμφωνα μὲ τὶς σημερινὲς ἀνάγκες τῆς ἀπλοποίησης, ἀφίνοντας γειὰ τὸ σύστημα τῆς ἱστορικῆς γραφῆς πού πάει νὰ σβῆσῃ τὴν ἐθνικὴ παιδεία πίσω ἀπὸ ἀγνοῦς τύπους.

Ἡ μελέτη αὐτὴ γραμμικὴ ἐστὶ δημοτικὴ, εἶναι ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς σειρᾶς «Ἐπιστήμη καὶ Ζωὴ» ζευγάρωμα ἀναγκασιότατο ἀπὸ κάθε ἄλλο, στὰ φιλολογικὰ ζητήματα τοῦ καιροῦ μας, γιὰτὶ ἐκεῖ παρρησιόληθη περισσότερο ἢ περιφρόνηση πρὸς τὸ σήμερον, πρὸς τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴν ἀλλαγὴ, κ' ἡ τάση τῆς ἀποκυστάλλωσης, σὺν ἱερῷ ρήμα ἀνελεύτερης φανατικῆς λατρείας, τοῦ κάθε τι πού βρέθηκε, πού πέρασε, πού ἀφῆσε πατήματα, ἐπίδραση κ' ἐποχὴ, μὰ πού πᾶ δὲν ἰσχύει καὶ γιὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἕξι σήμερον νὰ τὸ σέβουμε νεκρὸ στὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Τριανταφυλλίδη μᾶς δίνεται βολεμένη μ' ἐπιστημονικὴ μέθοδο, στιγματικὴν σὲ μιὰν ἀξιόλογη ἔρευνα, πού παρουσιάζει τὸ νέο γλωσσολόγο ἐφοδιασμένο μὲ θέληση καὶ πίστη γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ δρόμο του. Ἄν καὶ ἡ ἀμεροληψία εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πῶς γερὰ γνωρίσματα τοῦ ἀληθινοῦ ἐπιστήμονα, ὅα εἴτανε ἴσως βολετὸ μὲ θερμότερη ἀγάπη, μὲ ἀνοιχτότερο μάτι: νὰ ἔβλεπε ὁ συγγραφέας κρίνοντας μερικὲς προσπάθειες τοῦ δημοτικισμοῦ, γιὰ τὸ ζήτημα πού ἐξετάζει. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνῶμε πὼς ἐδῶ πόλεμος γίνεται, εἰδῶλα κερμιζονται καὶ ἰσχύει ἀνάγκη ἀπὸ δυνάμωμα, ἀπὸ ἐμψύχωση, ἀπὸ ἐπιβολὴ γιὰ νὰ κερδίζονται ζητήματα ἰδεῶν.

Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης εἶναι δημοτικιστῆς ἀπὸ μελέτη καὶ πεποίθηση, γιὰ τοῦτο θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς ἔχει τὴ φιλοδοξία νὰ φέρῃ γλήγορα ἀτόφια τὴ δροσερὴ αἶρα τῆς νέας ἰδεολογίας στὸν κλάδο τῆς ἐπιστήμης πού ἀξία ὑπερετεῖ καὶ ν' ἀνεβῆ τὰ σκαλοπάτια τῆς Ἐδρας, ὅχι στεφανωμένος μὲ τὸ φυλλόκλαρο τῆς ἐλιάς, εἰρήνης καὶ συμβιβασμοῦ, μὰ κρατώντας τὸ πικρὸ κλαδί τῆς δάφνης τοῦ πολεμιστῆ, τοῦ ἐπαναστάτη, πού εἶναι στὴν καιρὸ μας ἀ-

κόμα, καθὼς καὶ πάντα, τὸ μόνο φανέρωμα τοῦ ἀναγεννητῆ.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

«ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΟΑΣ». Τόμος δέκατος ἔκτος. 1914. Δρχ. 10.—Ἡ εὐγενικὰ προσπάθεια τῶν κ. κ. Γ. Ἀρσένη καὶ Μ. Ραφαήλοβιτς καὶ ἡ ἐτατίηση στὴν τελειοποίησιν τοῦ ἔργου πού ἀνάλαβαν, μᾶς παρουσιάζει στὶς 550 σελίδες τοῦ καινούργιου τόμου τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» ὅτι ἐκλεκτικὸ καὶ πρωτότυπο, ὅτι ὄραιο καὶ καλλιτεχνικὸ, ζητάει ἓνας Ρωμιὸς ἀγνώστης. Ἡ φιλολογικὴ κίνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἰσομορφα κομφοτεχνήματα τοῦ πολέμου, βαδίζουσι πλάι μὲ τὰριστοιχητήματα τὰ ξένα, καὶ μὲ τὶς εἰκόνες τῆς ἐπικαιρῆς, μὲ τὸ τύπωμα τὸ ἀληθινὰ δνειρώδικο, καὶ δὲ διατάζουμε νὰ βάλομε τὴν καλλιτεχνικὴ ἔκδοσιν τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» πλάι μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Strand Magazin» καὶ τῆς «Lettura». Ἐνα ἄλλα γιγαντέσιο εἶναι ὁ καινούργιος τόμος τῆς «Ποικίλης Στοᾶς», ἀφοῦ πολλὰ ἀπ' τὶς περασμένες πρόληψεις δὲ φηγογράουσι πᾶ σὶς σελίδες τῆς — ἂν ἔλειπαν οἱ ἀποπειρητῆς Πανάς καὶ «Μηκαρδίας» ἀπ' τὶς σελίδες τῆς θά λέγαμε πὼς ἔσπασε τελειωτικὰ τὶς ἀλυσίδες τῶν προλήψεων ἄλλα δὲν πειράζει, αὐτοὶ εἶναι οἱ τελευταῖοι... σκουριασμένοι κρῖκοι. Τὴν συσταίνουμε στοὺς φίλους ἀναγνώστες μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τῆς ἀξίει, — ἀφοῦ μαζὶ μὲ τὰλλα θὰ βροῦν μέσα σὶς σελίδες τῆς καὶ ἔργα ἰδικῶν μας δημοτικιστῶν, σὺν: Τὸ πεζογράφημα τοῦ μεγάλου μας Παλαμά γιὰ τὸν ποιητὴ Δημ. Παπαρηγόπουλο, τοῦ «Ἐσπερινοῦ ἀντιλαλοῦ» τοῦ ποιητῆ Μαλακάση, τραγουδάκια τῶν Α Παλαμά, Ν. Λαπαθιώτη, Σ. Σκίτη, μουσικὴ Μ. Καλομοίρη κτλ. Η. Γ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ: Ἀπὸ τὸν κ. Τυμφρηστὸ λάβαμε τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

Κύριε Διευθυντή τοῦ «Νουμά»,

Ἵστερα ἀπὸ τὴν κρίσιν πού δημοσιεύτηκε στὸ περιοδικό σας ἀπὸ τὸν κ. Π. Γ. καὶ τὴν ὁποῖαν σέβουμαι, φτάνει νὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ καὶ χωρὶς καμμίαν προκατάληψιν γνώμη καὶ ἐντύπωση τοῦ κριτικοῦ γιὰ τὸ καινούργιον βιβλίον μου «Ἄρρωστες ψυχές», δίκαιο νομίζω νὰ δημοσιεύετε στὸ περιοδικό σας καὶ τὴν κρίσιν ἐνοῦ φανατικοῦ δημοτικιστῆ καὶ ἐκλεκτοῦ συνεργάτη τοῦ «Νουμά», τοῦ Κώστα Γαζία, ὅπως ἔκθεσε αὐτὴ μέσα στὸ γράμμα πού μοῦ ἔστειλε, καὶ πού σὰς στέλνω πιστὸ τοῦ ἀντίγραφου.

Μὲ ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ

Ἀγαπητέ μου,

Ἐρωτομαγαζιτικὸ εἶναι τὸ γράμμα μου, καὶ σὺν εἶδος μπουζέτο σου τὸ στέλνω γιὰ τὴν καλοσύνην πού εἶχες νὰ μοῦ στείλῃς τὸ βιβλίον σου «Ἄρρωστες ψυχές». Ἐσύ, φίλε μου, ἔχεις μανία νὰ κάνεις ὁμορφα πράγματα. Σοῦ ἀρέσει καθεὶ πού θέλει νὰ βγάλῃ ἀπὸ πάνω του τὴν ἀσκήμια. Εἶναι πολὺ ἔβγενικὰ ἢ προσπάθειά σου, πολὺ συμπαθητικὰ. Ἀπὸ τὸ

γράφιμό σου κι ἀπὸ τὰ θέματα ποὺ κυνηγᾷς, φαίνεται ἡ ψυχὴ σου. Στὴ ζωὴ σου, — ὅσο τὴν ξέρω ἐγὼ— περιφρόνησες πάντα τοὺς χυδαίους ἀθρώπους καὶ τοὺς πρόστιχους ὑπολογισμούς. Ἦθελες τὴν ὁμορφιά νὰ βροῖσῃς καὶ νὰ χαίρῃσαι σ' ὅλα. Καὶ ἡ θέλησή σου πολλὰς φορὰς νίκησε. Πιούς μπορεῖ ὅμως νάρνηθῃ πὼς δὲ θὰ νικοῦσες περισσότερο καὶ δὲ θὰ βιάδιζες καὶ στὴν τέχνῃ πῶς σταθερά, μὲ πῶς γερὴ πίστι, ἃ δὲν εἶχες κάποια μικρὴ δέιλια μέσα στὸ στήθος σου; Μήπως δὲ δείχνει κάποια δέιλια, ποὺ καὶ συντηρητικότητι μπορεῖς νὰ τὴν πῆς, ἡ γλωσσικὴ μορφὴ τῆς φιλολογικῆς σου δουλειᾶς;

Χρειαζέται, ἀγαπητέ μου, λίγη ἀπόφαση γιὰ ὅλα τὰ πράγματα, καὶ μὲ τὸ παραπάνω μάλιστα ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν Ἀλήθεια καὶ γιὰ τὴ Ζωή.

Τὶ λογαριάζεις, ἐστὶν ὁ ἐβγενικός, τοὺς ἀθροπάκους τοῦ καφενέ—καφενέ πολιτικολογικοῦ ἢ ψωροφιλολογικοῦ—καὶ τίς γνώμες ποὺ μορφώνονται μέσα στὰ κάθε λογῆς «Ντορέ» καὶ χοροδιδασκαλεῖα; Οἱ «Ἀρρωστες ψυχές», τὰ «Σκόρπια φύλλα» δηλαδή, μοῦ δίνουνε ὅλο τὸ χρειαζούμενο θάρρος νὰ σοῦ μιλήσω καθαρὰ καὶ ἑστέρα, γιὰ νὰ σοῦ σφίξω κίβλους συναδερφικὰ τὸ χέρι καὶ νὰ σοῦ χαρίσω ἓνα «μπαρό». Γιὰ τὸ δράμα σου «Ἡ Χειραφετημένη Κακούργα» δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ τίποτα, γιατί δὲν μπόρεσα νὰ τὸ διαβάσω—ἴσως ἀπὸ ἀντιπάθειν ποὺ ἔχω νὰ διαβάω δράματα.

Μὰ γιὰ τὰ «Σκόρπια Φύλλα» τὸ ζήτημα πολὺ ἀλλάζει. Οὔτε ἡ κοκετιὰ τοὺς λείπει, οὔτε ἡ χάρις, οὔτε τὸ δραματικὸ φόντο. Κάτι περιγραφές, κάτι πινελιές, κάτι χρωματισμοὶ ἀληθινὰ τεχνικοί.

Καὶ σ' ὅλα μέσα μιὰ: ὄραιοπάθεια.

Νὰ μοῦ ζήσης καὶ νὰ τρανέηψς σὰν τὸν «Τυμφορητό».

Μὰ νὰ περιφρονήσης καὶ λίγο περισσότερο τοῦ κοσμικῆ τὰ γούστα.

Δικός σου

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

14.1914

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ. Γιὰ τὰ τραγούδια ἀπὸ τοῦ Ρήγα Ραγιά, ἀγαπημένος συνεργάτης μᾶς ἐστειλε τὸ ἀκόλουθο κριτικὸ γράμμα:

«Ἐνας ἀπ' τοὺς ποιητάδες ποὺ ἐμπνευστήκανε ἀπ' τοὺς νικηφόρους πολέμους μας εἶναι κι ὁ Ρήγος Ραγιάς, καὶ δὲν εἶναι βέβαια ὁ ἀναξιότερος.

»Φαίνεται μάλιστα πὼς ἡ μούσα τότε φρότισε πρὶν ἀκόμα ξεσπάσει ἡ μπόρα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, κ' ἔτσι στὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου του δείχνεται ὡς εἶδος προφήτης, καὶ χίνοι μέσ' στοὺς στίχους του τὸν πόνο καὶ τὸν πόθο τοῦ σκλάβου Ρωμοῦ, ποὺ εἶναι κι ἀτὸς του καθὼς φαίνεται, ἀπ' τὴν καρδιά του τὴν πληγωμένη ἀγιάτρεψτα.

»Κατόπι ὅταν τὸ ἔθνος πανηγυρικὰ κι ἀλλαλάζοντα

ζύθηκε ὀρμητικὰ νὰ λεφτερώσει τέλος πάντων τὸ σκλαβωμένο ἀδερφό του, γεννηθήκανε τὰ τραγούδια τοῦ δέφτερου μέρους ποὺ ἔχουνε μέσα τους τὴ συγκίνηση τὴν ἀσύγκριτη καὶ τὴν ἐλπίδα τὴ γλυκειὰ γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ Γένους.

»Καὶ τὰ πῶς συνηθισμένα περιστατικά, ποὺ ἓνας ἄλλος δὲ θὰ τὰ παρατηροῦσε ἴσως, συγκινοῦν τὴ λήρα του, λυγίζον τὴ φωνή του, κ' ἔτσι ξεχίνονται τόνοι ποὺ ἐπείνουν σὰ πῶς βαθιὰ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς.

»Τὸ μικρὸ ἐπεισόδιο παίρνει μεγάλη μορφὴ στὴ γαντασία τοῦ ποιητῆ καὶ ξετυλίγεται σὲ τραγικὴ εἰκόνα μὲ ἀρετὸ κάποτες λυρισμό. Καὶ πότε καταπὰ σὲ μυστικὴ θλίψη, πότε σὲ φανερὴ ὀργὴ ἐθνικῆ. Μὰ πάντα καὶ μέσ' ἀπ' τὴ θλίψη καὶ μέσ' ἀπ' τὴν ὀργὴ βγαίνει σὰ φωτόβολη κ' ἐπιβλητικὴ θεὰ κ' ἐλπίδα, ἡ ἐλπίδα γιὰ τὴς φωνῆς τὸ ἔπισημα, γιὰ τοῦ Γένους τὴν ἀποκατάσταση.

»Καὶ δὲ μιὰ φορὰ ὁ ἐθνικός πόνος τοῦ ποιητῆ τῆς ραγιαδικῆς ψυχῆς ξεσπᾷ σὲ σατυρικούς μύθους: πρῶτα ἔναντιο στὴν ἀσπλογιὰ τῆς πολιτισμένης ἀθροποιῆς γιὰ τὰ βάσανα τοῦ ἔθνους του, ὕστερα κ' ἔναντιο στὸ ἴδιο τὸ ἔθνος, ποὺ τὸ εἶδε κάποιος ποιητῆς μικρόχρηστος κι ἀναξιοκαὶ θέλησε νὰτοκρίσταλλώσει τὴν ἀντίληψή του σὲ στίχους ποὺ σὲ κάθε λέξη τους φαίνεται περισσότερο ὁ πόνος κ' ἡ πίκρα τοῦ ποιητῆ παρὰ ὁ σκοπὸς τοῦ ὁ σατυρικός.

ΝΤΕΡΒΙΣΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γιάννη Σ. Πόλη. Τὴ διαβάσαμε τὴν Πρωτομαγιά. Καὶ τοῦ χρόνου!—κ. Μ. Νὰ στέλνει ποιήματα καὶ νῆνα καλά.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ

Τὸ μὲ διπλὰς ἑλικας καὶ μηχανάς, ἀφθάστον ταχύτητος, πολυτελείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παροαλία Τρούμπας):

Ἐκαστὴν ΠΕΜΠΤΗΝ ὥρα 11 μ. μ. ἀκριβῶς διὰ **Σύρον, Ἄνδρον, Κόρθιον, Τήνον.**

Ἐκαστὸν ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὥρα 2 μ. μ. ἀκριβῶς διὰ **Χίον, Σμύρνην, Μυτιλήνην, Θεσσαλονίκην.**

Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Γραφεῖα Γενικῆς Διευθύνσεως Ἀπελλοῦ 1, ἀριθ. Τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ. Γενικὸν Πρακτορεῖον ὁδὸς Φίλωνος, ἀριθ. 44, ἀριθ. Τηλ. 227.

ΣΗΜ. Αἱ κατὰ τὸ ἐκδοθὲν ὁρομολόγιον ὅροι ἀρξέως καὶ ἀναχωρήσεως ἐν ἐκάστῳ λιμένι εἶναι ἀπολύτου Σιδηροδρομικῆς ἀκριβείας.

© Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ὁ κ. Ἰ. Καρατζάς, ἰδιοχτήτης τοῦ ξενοδοχείου «Βενιζέλος», κοντὰ στὴ Μητρόπολη, ἀγαναχτισμένος γιὰ τὴν ἀθωώθηκε ὁ Δελμοῦζος καὶ οἱ ἄλλοι στ' Ἀνάπλι, δηλώνει πὼς ἀλλάζει τὸν τίτλο τοῦ ξενοδοχείου καὶ ζητάει καινούριο τίτλο, προσφέροντας 100 δρ. σὲ κείνονε ποῦ θὰν τοῦ βρεῖ τὸν καταλληλότερο. Ἐμεῖς, χαρίζοντάς του καὶ τίς 100 δρ., τοῦ προτείνουμε νὰ ὀνομάσει τὸ ξενοδοχεῖο του «Ὁ Κούρτοβι» ἢ «Ὁ Δαμβέργης», γιὰ νὰν τοῦ δώσει ἔτσι τίτλο ἔθνικό.

— Μαθαίνουμε πὼς σὲ λίγο ὁ κ. Ἰ. Μ. Δαμβέργης θὰ γιορτάσει τὴ φιλολογικὴ πεντηκονταετηρίδα του, καὶ ἀπὸ τὴν διάφοροι λόγιοι σκέπτονται πὼς νὰν τοῦ τὴ γιορτάσουνε μεγαλοπρεπέστερα.

— Κ' ἔνα ἀκόμα. Στὰ «Πάτρια» (26 Ἀπριλίου 1914, σελ. 2—3) ὁ κ. Δαμβέργης, μὲ τὸν τίτλο «Παράδοξος παιδαγωγός», καυτηριάζοντας τὸ Δελμοῦζο, συσταίνει στὸ Ἔθνος «νὰ φυλάσσεται ἀπὸ τοῦ παραδόξου τούτου παιδαγωγοῦ πολὺ προσεκτικώτερον ἢ ἀπὸ τῆς χολέρας καὶ πανώλους». Ὡστόσο, ἄς μένει ἡσυχος ὁ τετράσοφος ἀνὴρ, γιὰτὶ ἀφοῦ ἔχουμε μιὰ ἐπιδημία, τὴν ἀφεντιά του, ἀδύνατο νὰ μᾶς ἔρθει κι ἄλλη. Δαμβέργης καὶ πανούκλα, ἢ Δαμβέργης καὶ χολέρα, ἀδύνατο νὰν τὰ βαστάξει ὁ τόπος.

— Ὁ ποιητὴς Ἄγγελος Σικελιανὸς ἐτοιμάζει μεγάλο τόμο μὲ καινούρια λυρικά ποιήματα, ποῦ θὰν τὰ ἐκδώσει τὸν ἐρχόμενο Ὀκτώβρη Ἑλληνικά καὶ Γαλλικά. Ὁ συνεργάτης μας Ρήγας Γκόλφης, ποῦ ἄκουσε μερικὰ ἀπ' αὐτά, τὰ βρῆκε ὑπέροχα.

— Ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἀποιήματα τοῦ κ. Κ. Π. Κάρφη («Νέα Ζωή» τόμος ΙΧ σελ. 5) : «Πλησιέστατα, δεξιά ποῦ μπαίνει, στὴν βιβλιοθήκη τῆς Βηρυτοῦ, θάψαμε τὸν σοφὸ Λυσία γραμματικόν. Ὁ χῶρος κάλλιστα προσήκει. Τὸν θάψαμε κοντὰ σ' αὐτὰ του ποῦ θυμάται ἴσως καὶ κεί-σχόλια, κείμενα, τεχνολογία, γραφές, εἰς τεύχη ἑλληνισμοῦ καὶ πολλῆ ἐρμηνεία. Κ' ἐπίσης ἔτσι ἀπὸ μᾶς θὰ βλεπεται καὶ θὰ τιμᾶται ὁ τάφος του, ὅταν ποῦ περνοῦμε στὰ βιβλία του» Θιὸς σχολιάστενε !

ΠΑΛΑΜΑ—ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΙΑΜΒΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΙΣΤΟΙ

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΜΑΓΙΟΥΒΟΤΑΝΑ

Διασκευή, τραγούδι καὶ ωϊάνο

Πηλοῦδιο—Μιὰ νεράιδα μ' ἐγέννησε—Ἡ γριά Ζωή = Στέκει τὸ Βασιλόπουλο—Ἡ Μαύρη Λάμα—Γυρνᾷ κι ὀρμῆ ὁ Μενέλαος—Ἀπὸ ξένα βασίλεια—Σπέρμα τῆς Χάμκος—Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας.

Σ' ἔνα τόμον δρ. 8. Ὅποιος θέλει, παραγγέλνει τὸ βιβλίον καὶ στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ» δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο γιὰ ταχυδρομικά.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΧΙΣΤΗ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΤΟΡΚΗΝ ΓΡΑΜΜΗ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Τὸ θαλαμηγῶν Ὑπερωκεάνειον (ἀπαραμίλλου πολυτελείας καὶ ἀνέσεως)

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ,,

ΑΝΑΧΩΡΙΣΕΙ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΜΕΣΩ ΚΑΛΑΜΩΝ-ΠΑΤΡΩΝ) ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ—ΥΟΡΚΗΝ

Τῆν 19 Μαρτίου

Αἰ' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως. Ὅδὸς Ἀσβελλοῦ ἀριθ. 1.

Ἐν Πειραιεῖ Γενικὸν Πρακτορεῖον. Ὅδὸς Πίλωνος 44 (ὄπισθεν Ἀγ. Τριάδος)

ΣΗΜ. Οἱ θέλοντες νὰ ἐξυφαλισῶσι θέσεις ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ταύτας ΕΓΚΑΙΡΩΣ εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας καὶ τοὺς κατὰ τόπους ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ἀντιπροσώπους.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΕΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ
ΜΕΓΑΛΥΝΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ.